

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง อำเภอมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน
3. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล
4. บริบทขององค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง อำเภอมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ

แนวคิดที่จะให้มีกฎหมายรับรองสิทธิของประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของราชการเกิดขึ้นในสมัยของรัฐบาล นายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรี (พ.ศ. 2535) ซึ่งให้ความสำคัญกับหลักการในการบริหารงานที่โปร่งใส ได้ให้ความเห็นชอบในการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อยกร่างกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการขึ้น และได้มีการสัมมนาปรับปรุงร่างกฎหมายหลายครั้งในรัฐบาลต่อมา ทำให้แนวคิดและประโยชน์ของกฎหมายข้อมูลข่าวสารแพร่หลายออกไปสู่ประชาชนอย่างกว้างขวางจนกระทั่งในสมัยของ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี (พ.ศ. 2540) ได้ส่งร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาและมีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2540 ต่อมาได้ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2540 โดยให้มีผลบังคับใช้เมื่อ วันที่ 9 ธันวาคม 2540 (ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 114 ตอนที่ 46 ก)

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ ถือเป็นกฎหมายฉบับแรกที่ได้ให้การรับรองสิทธิได้รู้ (Right to Know) หรือสิทธิที่จะรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการของรัฐแก่ประชาชน และเป็นหลักประกันให้กับประชาชนทุกคนที่จะมีโอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น พร้อมกับการได้รับการคุ้มครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมของรัฐด้วยหลักประกันดังกล่าวมีส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาสังคมไทยทั้งในปัจจุบันและในอนาคต (ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2558, หน้า 1)

เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

1. เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้หรือได้ทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานต่าง ๆ ของรัฐ เพื่อสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งมีส่วนร่วมในกระบวนการการบริหารและตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ อันจะเป็นการส่งเสริมให้มีรัฐบาลที่บริหารบ้านเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส เป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชนมากยิ่งขึ้น
2. เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการที่หากเปิดเผยและจะเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติหรือต่อประโยชน์ที่สำคัญของเอกชน
3. เพื่อคุ้มครองการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานรัฐ

หลักการและเหตุผลของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.

2540

การให้ประชาชนมีโอกาสกว้างขวางในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องกับความจริงอันเป็นการส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาลโดยประชาชนมากยิ่งขึ้น สมควรกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิได้รู้ข้อมูลข่าวสารของราชการโดยมีข้อยกเว้นอันไม่ต้องเปิดเผยที่แจ้งชัดและจำกัดเฉพาะข้อมูลข่าวสารที่หากเปิดเผยแล้วจะเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติหรือต่อประโยชน์ที่สำคัญของเอกชน ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาระบบประชาธิปไตยให้มั่นคงและจะยังผลให้ประชาชน มีโอกาสรู้ถึงสิทธิหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่เพื่อที่จะปกป้องรักษาประโยชน์ของตนประการหนึ่ง กับสมควรคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารของราชการไปพร้อมอีกประการหนึ่ง

ประโยชน์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

1. ด้านประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้โดยตรง สามารถแสดงความคิดเห็นของตนและสะท้อนความต้องการของตนและชุมชนจากข้อมูลที่ถูกต้อง ประชาชนสามารถตรวจสอบ
2. ด้านหน่วยงานของรัฐ ทำให้เกิดความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ เสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดี มีระบบข้อมูลที่ช่วยการทำงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้บริการต่าง ๆ รวดเร็วเป็นธรรมและถูกต้อง
3. ด้านสังคมส่วนรวม เกิดค่านิยมและวิถีปฏิบัติที่ดี ส่งเสริมความคิดสังคม ประชาธิปไตย

การประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่

การประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่ เป็นที่รู้จักยอมรับกันมาอย่างแพร่หลาย เป็นการสื่อสารชนิดหนึ่งของประชาชนตลอดจนองค์กรหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งองค์กรสาธารณกุศลที่ไม่มุ่งแสวงหากำไร การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ เป็นงานเชิงปฏิบัติมุ่งสร้างสัมพันธภาพความรู้ความเข้าใจอันดีต่อกันผ่านสื่อชนิดต่าง ๆ ในรูปแบบที่หลากหลายกลวิธีตามเทคโนโลยีที่ไม่เคยหยุดอยู่กับที่

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก ทำให้มนุษย์มีโอกาสติดต่อสื่อสารประชาสัมพันธ์ได้มากยิ่งขึ้นกว่าเดิมโดยไม่มีขีดจำกัดในเรื่องระยะทางและเวลาอีกต่อไป จากความก้าวหน้าดังกล่าวส่งผลให้มนุษย์แสวงหาความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารที่กระจัดกระจายอยู่ทั่วโลกได้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น

การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ (Public Relation ; PR) เป็นสิ่งที่ได้รับการยอมรับว่ามีความจำเป็นสำหรับบุคคล องค์กร สถาบัน ตลอดจนถึงกิจกรรมการดำเนินงานแทบทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นงานด้านธุรกิจ (Business) ด้านการศึกษา (Education) งานราชการ (Government) งานด้านสังคมสงเคราะห์ (Social and Welfare) หรือแม้แต่งานด้านการศาสนา (Religion) เป็นงานสร้างสรรค์ที่ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมาย ด้วยการสร้างความรู้ความเข้าใจ ความสัมพันธ์ ความรู้สึกนึกคิด และทัศนคติที่ดีร่วมกัน

กระบวนการและหน้าที่ของการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

1. เป็นความพยายามอย่างมีระเบียบแบบแผน และมีการเตรียมไว้ก่อนอย่างรอบคอบ
2. เป็นการชักจูงประชาชน/กลุ่มเป้าหมาย ด้วยวิธีการที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม
3. เป็นการกระทำ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของประชาชน/กลุ่มเป้าหมาย
4. เป็นการกระทำที่มีพื้นฐานอยู่ที่การสร้างความปลอดภัยร่วมกัน
5. เป็นการกระทำที่ยึดถือระบบการติดต่อสื่อสารสองทาง
6. เป็นการกระทำที่ต่อเนื่อง สามารถวัดประเมินผลได้

ช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

1. สื่อลายลักษณ์อักษร คือ ข้อมูลข่าวสารโดยใช้จดหมายแจ้งข่าว แผ่นป้ายติดประกาศ (แผ่นโปสเตอร์) แผ่นผ้า ป้ายประชาสัมพันธ์ขนาดใหญ่ และแผ่นพับ
2. สื่อภาพ คือ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารโดยเว็บไซต์ขององค์การบริหารส่วนตำบลผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต การจัดทำวารสารรายปี และราย 3 เดือน
3. สื่อเสียง คือ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารโดยการใช้เสียงตามสายขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือเสียงตามสายในที่ทำการกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน การใช้รถยนต์ติดเครื่องขยายเสียงประชาสัมพันธ์/ประกาศตามชุมชน และการโฆษณาทางวิทยุ การประชาสัมพันธ์/ประกาศในรายการวิทยุ
4. สื่อบุคคล คือ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารโดยผ่านผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ ขององค์การบริหารส่วนตำบลและการจัดประชุมหมู่บ้าน

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารเป็นกฎหมายที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตย กล่าวคือ ในระบอบประชาธิปไตยการให้ประชาชนมีโอกาสอย่างกว้างขวางในการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อที่ประชาชนจะสามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องตรงกับความ เป็นจริงอันเป็นการส่งเสริมให้มีความเป็นรัฐบาลโดยประชาชนมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร ยังมีความสำคัญในแง่ที่เป็นเครื่องมือของประชาชน ในการตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานของรัฐอีกด้วย กล่าวคือ หากประชาชนต้องการตรวจสอบว่าหน่วยงานของรัฐได้กระทำกิจการใด ๆ ไปโดยถูกต้องชอบธรรม มีเหตุมีผลหรือไม่ก็สามารถทำได้โดยการขอตรวจดูข้อมูลเอกสารของราชการที่เกี่ยวข้อง

และพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารยังมีความสำคัญในการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลของประชาชนอีกด้วย โดยกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่ครอบครองข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลของผู้ใดอยู่ต้องรักษาข้อมูลดังกล่าวไว้เป็นความลับ ห้ามมิให้เปิดเผยเว้นแต่จะได้รับความยินยอมหรือกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น (กฤษฎีกา จงจักรพันธ์, 2546, หน้า 3)

สิทธิของประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ

สิทธิของประชาชนในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของทางราชการเป็นสิทธิพื้นฐานที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 ทั้งนี้ เพื่อรองรับ “สิทธิได้รู้” (Right to Know) ของประชาชน คือ สิทธิที่จะรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการของรัฐ เพื่อคุ้มครองข้อมูลข่าวสารของราชการบางประเภท ซึ่งจำเป็นต้องเก็บรักษาไว้เป็นความลับหรือจำเป็นต้องปกปิดไว้ชั่วคราวระยะเวลาหนึ่ง ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม และเพื่อคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล โดยอาจพิจารณาจากบทบาท 2 ด้าน ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2554, หน้า 116)

1. ในทางการเมือง

ระบบประชาธิปไตยเป็นระบบการปกครองของประชาชนโดยประชาชนและเพื่อประชาชนซึ่งปรัชญานี้จะสัมฤทธิ์ผลเพียงใดขึ้นอยู่กับการให้บทบาทที่กว้างขวางแก่ประชาชนในการมีส่วนร่วมในการปกครอง (Participatory Democracy) พื้นฐานเบื้องต้นที่ประชาชนจะใช้บทบาทข้างต้นให้ถูกต้องได้นั้นคือประชาชนต้องมีความรู้ในความเป็นไปของการปกครอง ในขณะที่การปกครองได้ดำเนินการในเรื่องใดไว้อย่างไร เพื่อประชาชนจะได้ติดตามตรวจสอบ และใช้สิทธิใช้เสียงในการปกครองได้ถูกต้องไม่ว่าจะเพื่อการวิพากษ์วิจารณ์ การออกความเห็นในการจัดประชาพิจารณ์ การประท้วงแสดงพลังความต้องการ ตลอดจนการใช้สิทธิเลือกตั้ง

2. ในการพิทักษ์สิทธิประโยชน์

องค์กรของรัฐและเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ถูกต้องเพื่อทำการแทนรัฐและประชาชนทั่วไป เพื่อให้การปกครองเป็นไปโดยเรียบร้อยและถูกต้องตามกฎหมายกฎหมาย องค์กรของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงได้รับมอบหมายให้มีอำนาจหน้าที่หลากหลายในการสัมพันธ์กับเอกชน โดยมีการออก “กฎระเบียบ” ต่าง ๆ ขึ้นใช้ในการปกครอง และจะมีการออก “คำสั่งทางปกครอง” เมื่อต้องการบังคับการให้เกิดผลในกฎหมาย ดังนั้น กฎ ระเบียบและคำสั่งทางปกครองต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งที่ประชาชนทั่วไปควรได้รู้เพื่อที่จะพิเคราะห์ได้ว่ากรณีของตนผลจะเป็นเช่นใด แตกต่างจากผู้อื่นอย่างไรและโต้แย้งอย่างไรและเพียงใดอันการคุ้มครองสิทธิเฉพาะตัวประชาชนแต่ละคน

**สิทธิของประชาชนหรือเอกชนตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของ
ทางราชการ พ.ศ. 2540**

สิทธิของประชาชนหรือเอกชน ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของ
ทางราชการ พ.ศ. 2540 นี้ได้กำหนดสิทธิของประชาชนหรือเอกชน ดังนี้

1. สิทธิในการขอคำปรึกษาการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้กับสำนักงานปลัด
สำนักนายกรัฐมนตรีในฐานะเป็นหน่วยงานทางวิชาการ และธุรการให้แก่คณะกรรมการ
ข้อมูลข่าวสารของราชการและคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร (มาตรา 6)

2. สิทธิเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารของราชการ บุคคลไม่ว่าจะมีส่วนได้ส่วนเสีย
เกี่ยวข้องหรือไม่ก็ตามย่อมมีสิทธิเข้าตรวจดู ขอสำเนาหรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้อง
ของข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา 9 ได้ คนต่างด้าวจะมีสิทธิตามมาตรา 9 นี้เพียงใด
ให้เป็นไปตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง (มาตรา 9) “คนต่างด้าว” หมายความว่า
บุคคลธรรมดาที่ไม่มีสัญชาติไทยและไม่มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยและนิติบุคคลดังต่อไปนี้

- 1) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนที่มีทุนเกินกึ่งหนึ่งเป็นของคนต่างด้าวในหุ้นชนิด
ออกให้แก่ผู้ถือให้ถือว่าหุ้นนั้นคนต่างด้าวเป็นผู้ถือ
- 2) สมาคมที่มีสมาชิกเกินกึ่งหนึ่งเป็นคนต่างด้าว
- 3) สมาคมหรือมูลนิธิที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ของคนต่างด้าว
- 4) นิติบุคคลตาม (1) (2) (3) หรือนิติบุคคลอื่นใดที่มีผู้จัดการหรือกรรมการ
เกินกึ่งหนึ่งเป็นคนต่างด้าว นิติบุคคลตามวรรค 1 ถ้าเข้าไปเป็นผู้จัดการหรือกรรมการ
สมาชิกหรือมีทุนในนิติบุคคลอื่นให้ถือว่าผู้จัดการหรือสมาชิกหรือเจ้าของทุน ดังกล่าวเป็น
คนต่างด้าว (มาตรา 4)

3. สิทธิขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการนอกจากข้อมูลข่าวสารของทาง
ราชการที่ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว หรือที่จัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้แล้ว หรือ
ที่มีการจัดให้ประชาชนได้ค้นคว้าตามมาตรา 26 แล้ว โดยคำขอนั้นได้ระบุข้อมูลข่าวสาร
ที่ต้องการในลักษณะที่อาจเข้าใจได้ตามสมควร (มาตรา 11)

4. สิทธิที่จะรู้ถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับงานซึ่งหน่วยงานของรัฐ
จะต้องให้กับบุคคลนั้นหรือผู้กระทำแทนได้ตรวจดูหรือได้รับสำเนาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล
ที่เกี่ยวกับบุคคลนั้น (มาตรา 25 วรรค 1)

5. สิทธิในการดำเนินการแทนผู้เยาว์คนไร้ความสามารถ คนเสมือน
ไร้ความสามารถ หรือเจ้าของข้อมูลไม่ถึงแก่กรรม ตามมาตรา 23 เกี่ยวกับการขอข้อมูล
ข่าวสารส่วนบุคคลหรือการแจ้งข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไปยังที่ใดของบุคคลดังกล่าว
มาตรา 24 เกี่ยวกับการให้ความยินยอมให้หน่วยงานของรัฐที่ควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสาร

ส่วนบุคคลของคนเปิดเผยข้อมูลต่อหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือผู้อื่น และมาตรา 25 เกี่ยวกับการได้รู้ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเกี่ยวกับตน การขอให้แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือลง ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่ไม่ถูกต้องตามที่แท้จริง รวมทั้งมีสิทธิอุทธรณ์ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่ง ไม่ยินยอมแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารนี้ (มาตรา 25 วรรค 5)

6. สิทธิในการร้องเรียนผู้ใดเห็นว่าหน่วยงานของรัฐไม่จัดพิมพ์ข้อมูลข่าวสาร ตามมาตรา 7 หรือไม่จัดข้อมูลข่าวสารไว้ให้ประชาชนตรวจสอบได้ตามมาตรา 9 หรือไม่จัดหา ข้อมูลข่าวสารให้แก่ตนตามมาตรา 11 หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม พระราชบัญญัตินี้หรือ ปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า หรือเห็นว่าตนไม่ได้รับความสะดวกโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ผู้นั้นมีสิทธิ ร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ เว้นแต่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการมีคำสั่ง มิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 15 หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านตามมาตรา 17 หรือ คำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา 25 (มาตรา 13)

7. สิทธิในการอุทธรณ์ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูล ข่าวสารใดตามมาตรา 15 หรือมาตรา 15 หรือมีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านของผู้มีประโยชน์ ได้เสียตามมาตรา 17 ผู้นั้นอาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ภายใน 15 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งนั้นโดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ (มาตรา 18) แต่ถ้าอุทธรณ์คำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารให้ตรวจตามที่มีคำขอ ผู้นั้น มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายใน 30 วันนับแต่วันที่ ได้รับแจ้งโดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการไม่ว่ากรณีใด ๆ ให้เจ้าของข้อมูลมีสิทธิร้อง ขอให้หน่วยงานของรัฐ หมายเหตุคำขอของคนแนบไว้กับข้อมูลข่าวสารส่วนที่เกี่ยวข้อง

สรุป การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ หมายถึง การให้บริการข้อมูล ข่าวสารแก่ประชาชนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องและรวดเร็ว ของหน่วยงานราชการ ซึ่งในงานวิจัยนี้ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง อำเภอมืองสกลนคร จังหวัด สกลนคร เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐ อย่างกว้างขวางให้สามารถแสดงความคิดเห็นและใช้สิทธิทางการเมืองได้โดยถูกต้องตรง ตามความเป็นจริง เพื่อส่งเสริมให้รัฐบาลเป็นไปโดยประชาชนมากยิ่งขึ้น ประกอบด้วย ด้านช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร หมายถึง ช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็น ลายลักษณ์อักษร สื่อภาพ สื่อเสียง และสื่อบุคคล และด้านประเภทข้อมูลข่าวสาร หมายถึง ประเภทข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง เกี่ยวกับแผนพัฒนา ท้องถิ่นประจำปี เอกสารงบประมาณประจำปี การจัดหาพัสดุ รายการ/ผลจัดซื้อจัดจ้าง รายงานทางการเงิน รายงานประชุมสภาท้องถิ่น รายงานการประชุมคณะผู้บริหารท้องถิ่น และรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับงานพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ โดยอาจส่งผลให้งานที่ทำสำเร็จหรือล้มเหลวต่อวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ก็ได้ นอกจากนี้แล้วยังมีนักวิชาการได้ให้แนวคิดและให้ความหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไว้มากมายดังต่อไปนี้

จักรพงษ์ สงวนชม (2549, หน้า 24) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบกับการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อันเป็นผลประโยชน์ร่วมกันของคนในชุมชน

สุเมธ พุทธนันท์เมธา (2549, หน้า 12) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การดำเนินการด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาที่เปิดโอกาสให้บุคคลในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคิด มาร่วมทำในรูปแบบของคณะกรรมการ เพื่อคอยให้คำแนะนำความคิดเห็นให้เป็นจุดเชื่อมโยง อันจะนำมาซึ่งความสัมพันธ์อันดีระหว่างหน่วยงานและชุมชน ทั้งนี้ทุกฝ่ายต้องสื่อสารแบบเปิดระดมความคิดเพราะชุมชนย่อมมีทรัพย์สินอันทรงคุณค่า แอบแฝงอยู่ ถ้าครูหรือผู้บริหารใช้โอกาสให้เป็นประโยชน์แล้วสิ่งที่ตามมามากมาย เช่น การเกิดความสามัคคี ประสิทธิภาพงานและเป็นการสร้างสรรค์ในการปกครองแบบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในชุมชน

อรทัย กักผล (2552, หน้า 17-18) ให้ความหมายว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปร่วมในการกำหนดกฎเกณฑ์นโยบายกระบวนการบริหารและการตัดสินใจของท้องถิ่น เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนโดยรวมอย่างแท้จริงทั้งนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานของการที่ประชาชนจะต้องมีอิสระทางความคิด มีความรู้ความสามารถในการกระทำและมีความเต็มใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ โดยหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีลักษณะการเข้าร่วมอย่างครบวงจรตั้งแต่ต้นจนสิ้นสุด ไม่ใช่การจัดเวทีการมีส่วนร่วมเพียงครั้งเดียวตัวอย่างเช่น ในการแก้ไขปัญหาของชุมชน ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมตั้งแต่ต้นจนจบ

วิชัย ภูโยธิน (2554, หน้า 108) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง สิทธิของประชาชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ซึ่งเป็นการเปิด

โอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลกระทบกับตัวประชาชน

อรรถัย กักพล และฉัตรระวี กิติโยดม (2555, หน้า 15-26) รายงานไว้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) หมายถึง การที่ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวมเริ่มตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินงาน ร่วมติดตามประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์ นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมยังหมายถึงกระบวนการสื่อสารสองทางที่มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้นและได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน ซึ่งเป้าหมายของกระบวนการมีส่วนร่วมก็คือ การให้ข้อมูลต่อสาธารณชนและให้สาธารณชนแสดงความคิดเห็นต่อโครงการหรือนโยบายรัฐและมีส่วนร่วมแก้ปัญหาเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุดสำหรับทุกคน โดยเงื่อนไขสำคัญของการมีส่วนร่วมต้องเกิดจากความเต็มใจและความตั้งใจที่จะเข้าร่วม เพราะจะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนในการแก้ไขปัญหาการตัดสินใจในเรื่องนั้น ๆ รวมทั้งอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาค ประชาชนมีสิทธิเท่าเทียมกับผู้เข้าร่วมคนอื่น ๆ และมีขีดความสามารถที่จะเข้ามามีส่วนร่วม

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปความหมายของการมีส่วนร่วม คือ การที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง โดยการสมัครใจเข้าร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาของชุมชนตั้งแต่การค้นหาปัญหา การตัดสินใจวางแผนในกิจกรรม การร่วมดำเนินการตามแผน การได้รับประโยชน์อย่างเป็นธรรมจากกิจกรรมและการประเมินผลเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาจากบทเรียนร่วมกันของกิจกรรมการพัฒนานั้น ๆ

รูปแบบและขั้นตอนการมีส่วนร่วม

การที่องค์กรจะสามารถดำเนินงานได้อย่างใดอย่างหนึ่งนั้น บุคคลและสมาชิกจะมีรูปแบบการมีส่วนร่วมดังที่นักวิชาการได้อธิบายรูปแบบการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

อรพินท์ สพิชิตชัย (2550, หน้า 1) ได้นำเสนอแนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ซึ่งหากขาดขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งไปจะทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนที่จะนำไปสู่การพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างสมบูรณ์โดยทั้ง 5 ขั้นตอนนั้น ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการรับรู้ สามารถให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
2. การมีส่วนร่วมในการเลือกและเสนอแนวทางเพื่อตัดสินใจ

3. การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ
4. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานติดตามตรวจสอบ
5. การมีส่วนร่วมรับประโยชน์และเป็นเจ้าของนโยบายสาธารณะ

John M Cohen and Norman T. Uphoff Cohen and Uphoff (1980, pp.219–222) อ้างถึงใน ฤทธิลวดี บุรีกุล, 2551, หน้า 5–8) ได้จำแนกการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ระดับ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ซึ่งเป็นการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมตั้งแต่ระยะเริ่มต้น
 - 1.1 การเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาความต้องการของท้องถิ่น
 - 1.2 การร่วมคิด และกำหนดแนวทางการพัฒนา เพื่อแก้ไขและลดปัญหาของท้องถิ่น
 - 1.3 การร่วมวางแผนนโยบาย แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม
 - 1.4 การร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (Implementation) เป็นการเข้าร่วมโดยการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหาร และการเข้าร่วมในการร่วมแรงร่วมใจ
 - 2.1 การร่วมมือปรับปรุงระบบการบริหารงาน เพื่อดำเนินการในกิจกรรมโครงการของท้องถิ่น
 - 2.2 การมีสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัว เพื่อดำเนินการในกิจกรรมโครงการของท้องถิ่น
 - 2.3 การร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม ให้บรรลุเป้าหมาย
 - 2.4 การประสานขอความร่วมมือระหว่างประชาชน กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefit) โดยอาจจะเป็นผลประโยชน์ทางวัตถุ ทางสังคม หรือโดยส่วนตัว
 - 3.1 แผนงานหรือโครงการที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นในรูปแบบวัตถุสิ่งของ

3.2 แผนงานหรือโครงการที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น
ในลักษณะของส่วนรวม

3.3 แผนงานหรือโครงการที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น
ในลักษณะส่วนบุคคล

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งเป็นการควบคุมและ
ตรวจสอบการดำเนินงานกิจกรรม รวมทั้งเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

4.1 การแต่งตั้งประชาชนเข้าเป็นกรรมการประเมินประสิทธิผลแผนงาน
หรือโครงการ

4.2 การควบคุม การตรวจสอบโดยประชาชน

จินตวีร์ เกษมสุข (2554, หน้า 21) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วมที่
ดำเนินอยู่โดยทั่วไปสามารถสรุปได้เป็น 4 รูปแบบ คือ

1. การรับรู้ข่าวสาร (Public Information)
2. การปรึกษาหารือ (Public Consultation)
3. การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting)
 - 3.1 การประชุมในระดับชุมชน (Community Meeting)
 - 3.2 การประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ (Technical Hearing)
 - 3.3 การประชาพิจารณ์ (Public Hearing)
4. การร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)

Sherry R. Arnstein (1969, p.135) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า
ถือเป็นอำนาจประเภทหนึ่งของประชาชนและเป็นกระบวนการการจัดสรรอำนาจ
(Redistribution of power) โดยส่งเสริมให้ประชาชนผู้ไร้ซึ่งอำนาจ (The Have-Nots)
ที่มักไม่มีโอกาสหรือถูกกีดกันออกจากกระบวนการทางการเมืองและเศรษฐกิจทั้งหลาย
ให้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจังในกระบวนการดังกล่าว กล่าวคือ การมีส่วนร่วมเป็นกลยุทธ์
ให้ประชาชนไร้ซึ่งอำนาจสามารถกำหนดแนวทางในการรับรู้และแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร
การกำหนดเป้าหมายและนโยบายสาธารณะ การจัดสรร การใช้จ่าย การดำเนินงาน
กิจกรรมและโครงการต่าง ๆ และการเปิดเผยและการกระจายผลประโยชน์ ทั้งนี้
ตามแนวคิดดังกล่าว ระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถแบ่งออกได้เป็น
ทั้งหมด 8 ระดับ ดังต่อไปนี้

1. ระดับการจัดการได้ (Manipulation) กลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในรูปแบบต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการที่ปรึกษา คณะกรรมการตรวจสอบ ฯลฯ เปรียบเสมือน “ตรายาง” ที่ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการสร้างหรือแสวงหาการสนับสนุน แทนที่จะเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง ลำดับขั้นต่ำสุดของขั้นบันไดแห่งการมีส่วนร่วมนี้แสดงถึงการปิดเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ประชาชนกลายเป็นเครื่องมือประชาสัมพันธ์กิจกรรมหรือนโยบายของผู้มีอำนาจ

2. ระดับการบำบัดรักษา (Therapy) จากการทดลองพฤติกรรมกลุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา ความไร้ซึ่งอำนาจ (The Powerless) เปรียบเสมือนความเจ็บป่วยทางจิตใจ ภายใต้สมมติฐานนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเข้มข้นจึงไม่เป็นสาเหตุของความเจ็บป่วยแต่อย่างใด

3. ระดับการให้ข้อมูลข่าวสาร (Informing) การให้ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบและทางเลือกนโยบายต่าง ๆ แก่ประชาชนถือเป็นครั้งแรกของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่แท้จริง อย่างไรก็ตาม จุดเด่นของการมีส่วนร่วมในระดับนี้คือการไหลข้อมูลทางเดียว (One Way Flow Information) และมีได้มีช่องทางสำหรับการตอบสนองความต้องการหรือการให้อำนาจแก่ประชาชนในการต่อรองแต่อย่างใด ดังนั้นข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนได้รับมักอยู่ ณ ขั้นตอนท้ายสุดของการวางแผน แล้วประชาชนแทบไม่มีโอกาสในการเปลี่ยนแปลง กิจกรรมและโครงการที่ถูกออกแบบมาและเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารดังกล่าว ได้แก่ สื่อสารมวลชน เอกสารสรุปแผนงาน/โครงการ โปสเตอร์ และการให้ข้อมูลตามการร้องขอต่าง ๆ

4. ระดับการปรึกษาหารือ (Consultation) การชักชวนให้ประชาชนออกมาแสดงความคิดเห็น เช่น การสำรวจความคิดเห็น การประชุมชุมชน การทำประชาพิจารณ์ ฯลฯ กิจกรรมดังกล่าวเป็นวิธีการพยายามดึงดูดประชาชนให้มาเข้าร่วมและปริมาณการมีส่วนร่วมยังสามารถวัดผลออกเป็นเชิงปริมาณได้ เช่น จำนวนประชาชนที่เข้าร่วมการประชุม จำนวนเอกสารที่แจกออกไป จำนวนแบบสอบถามที่ประชาชนตอบ ฯลฯ

5. ระดับการปลอบใจ (Placation) ประชาชนเริ่มที่จะมีอิทธิพล แต่ยังคงอยู่ภายใต้สภาวะของการทำให้ประชาชนตระหนักถึงความชอบธรรมของภาครัฐ (Tokenism) กล่าวคือ ประชาชนสามารถให้คำปรึกษาหรือเข้าร่วมในกระบวนการวางแผนได้อย่างไม่มีขอบเขตแต่การตัดสินใจในขั้นสุดท้ายยังเป็นดุลยพินิจของผู้มีอำนาจที่สามารถนำเอาคำปรึกษาหรือคำแนะนำของประชาชนมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจ ทั้งนี้ โอกาสที่ประชาชนจะได้รับการปลอบใจขึ้นอยู่กับ

1) คุณภาพความช่วยเหลือทางเทคนิคระหว่างที่ประชาชนจัดลำดับนโยบาย (Policy Prioritization)

2) ระดับการรวมตัวกันของกลุ่มประชาชนเพื่อกดดันให้ผู้มีอำนาจรับฟังและตัดสินใจตามการจัดลำดับความสำคัญของนโยบายที่พวกเขาได้เสนอให้ไป

6. ระดับความร่วมมือ (Partnership) อำนาจถูกจัดสรรผ่านการต่อรองระหว่างประชาชนกับผู้ที่มีอำนาจทั้งสองฝ่ายมีความรับผิดชอบในการวางแผนและตัดสินใจร่วมกัน ภายใต้รูปแบบของคณะกรรมการนโยบายร่วม (Joint Policy Boards) คณะกรรมการวางแผน รวมทั้งคณะกรรมการแก้ไขความขัดแย้งต่าง ๆ

7. ระดับอำนาจการเป็นตัวแทน (Delegated Power) ประชาชนสามารถมีบทบาทในการตัดสินใจวางแผนและดำเนินการตามแผนงานต่าง ๆ ได้ประกันถึงการรับผิดชอบต่อสังคม (Accountability) โดยภาครัฐซึ่งจะป้องกันมิให้เกิดการตัดสินใจในนโยบายของรัฐแตกต่างไปจากความคิดเห็นร่วมกันของประชาชนและภาครัฐ ที่เกิดจากการต่อรองกับประชาชนระหว่างกัน การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมนี้แสดงให้เห็นถึงความสามารถที่จะตอบสนองปัญหาหรือความต้องการของประชาชนแต่เนิ่น ๆ ไม่รอให้ถึงกระบวนการตรวจสอบหรือติดตามผลนโยบายแต่อย่างใด

8. ระดับการควบคุมโดยประชาชน (Citizen Control) ประชาชนได้รับการประกันว่านโยบายและการบริหารแผนงานหรือโครงการใด ๆ ก็ตามที่ตนมีส่วนร่วมนั้นจะเป็นไปในทิศทางที่ประชาชนต้องการอย่างแท้จริง รวมทั้งยังสามารถต่อรองข้อกำหนดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและไม่มีใครสามารถมาเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดเหล่านั้นได้ภายหลัง

Cohen (1996, p. 41 อ้างถึงใน จินตวีร์ เกษมสุข, 2559, หน้า 12)

กล่าวว่าการมีส่วนร่วมในงานพัฒนา สามารถกระทำได้ 4 ลักษณะ ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในเชิงการกระทำ โดยที่สมาชิกในชุมชนได้อุทิศแรงกายในการดำเนินกิจกรรมของชุมชนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

2. การมีส่วนร่วมในเชิงเงินงบประมาณ โดยที่สมาชิกในชุมชนได้อุทิศเงินให้การดำเนินกิจกรรมของชุมชน

3. การมีส่วนร่วมในเชิงความรับผิดชอบ โดยมีการกระจายภารกิจและความรับผิดชอบให้แก่สมาชิกในชุมชน

4. การมีส่วนร่วมในเชิงการตัดสินใจ โดยให้สมาชิกในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ซึ่งเป็นการสร้างความภาคภูมิใจให้กับสมาชิกชุมชนอีกด้วย

นอกจากนี้ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ยังได้ถูกนำเสนอผ่านหลักการ 6 Cs ประกอบไปด้วย (Singhal, 2001 อ้างถึงใน จินตวิริ์ เกษมศุข, 2559, หน้า 12-13)

1. Co-operation การร่วมมือของคนในท้องถิ่น หมายถึง การดำเนินกิจกรรมใด ๆ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนก็ตามต้องอาศัยความร่วมมือของทุกคนในท้องถิ่นนั้นเป็นสิ่งสำคัญ การพัฒนาจึงจะประสบความสำเร็จ
2. Compliance การยินยอมทำงานเพื่อคนในท้องถิ่น หมายถึง บุคคลที่ได้รับมอบหมายภารกิจหรือหน้าที่ในการพัฒนาท้องถิ่นต้องยินยอมที่ทำงานเพื่อท้องถิ่นของตนอย่างเต็มที่
3. Consultation การให้คำปรึกษา หมายถึง การสอบถามความคิดเห็นของสมาชิกในชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้คำปรึกษาอย่างถูกต้องเหมาะสม ซึ่งการปรึกษาหารือเป็นกระบวนการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันโดยกระบวนการดังกล่าวนี้ให้ความสำคัญกับการสื่อสารสองทาง (Two-way Communication) และการสื่อสารในแนวราบ (Horizontal Communication)
4. Cooperation การให้ความร่วมมือ หมายถึง การที่สมาชิกในชุมชนและบุคคลภายนอกทำงานร่วมกันเพื่อแสวงหาแนวทางในการพัฒนาอย่างเหมาะสม
5. Co-learning การเรียนรู้ร่วมกัน หมายถึง การที่สมาชิกในชุมชนและบุคคลภายนอกมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน อันจะนำไปสู่การทำงานเป็นทีม
6. Collective Action การลงมือกระทำร่วมกัน หมายถึง การที่สมาชิกในชุมชนเป็นผู้กำหนดแนวทางในการพัฒนาชุมชนของตนและขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติด้วยตนเอง

International Fund for Agricultural Development (2001, p.15) หรือเรียกว่า IFAD ซึ่งเป็นกองทุนเพื่อการพัฒนาการเกษตรระหว่างประเทศขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งมีพันธกิจเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ยากจนในชนบทเพื่อแก้ไขปัญหาคาความยากจน ได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 8 ระดับนั้น ซึ่งขั้นรับฟังความคิดเห็นสอดคล้องอยู่ในระดับที่ 3 การมีส่วนร่วมโดยให้คำปรึกษามีรายละเอียดดังนี้

1. การมีส่วนร่วมแบบเฉยเมย (Passive Participation) เป็นการมีส่วนร่วมในลักษณะที่ประชาชนมีส่วนร่วมเพียงแต่ถูกบอกเล่าว่ามีอะไรเกิดขึ้นหรือจะเกิดขึ้น ไม่รับฟังการตอบสนองจากประชาชน
2. การมีส่วนร่วมในการให้ข่าวสาร (Participation in Information giving) ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตอบคำถามที่มาจากเจ้าหน้าที่หรือนักวิจัยโดยใช้แบบสอบถามหรือแบบสำรวจหรือแนวทางอื่น ๆ ประชาชนไม่มีโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการนำข้อมูลข่าวสารไปใช้
3. การมีส่วนร่วมโดยให้คำปรึกษา (Participation by Consultation) ประชาชนมีส่วนร่วมในลักษณะที่ถูกปรึกษาโดยที่บุคคลภายนอกรับฟังความคิดเห็นต่าง ๆ จากประชาชน เจ้าหน้าที่ภาครัฐอาจนำความคิดเห็นที่ได้มาจากประชาชน เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนหรือตัดสินใจหรือแก้ไขปัญหาต่อไป การมีส่วนร่วมในลักษณะเช่นนี้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ตกอยู่ภายใต้ข้อผูกพันที่จะทำตามความเห็นของประชาชน
4. การมีส่วนร่วมด้วยสิ่งจูงใจทางวัตถุ (Participation for material incentives) เป็นการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมผ่านการนำทรัพยากรต่าง ๆ มาจูงใจ เช่น การให้ค่าจ้าง หรือการให้อุปกรณ์ที่นำไปใช้ในการประกอบอาชีพ
5. การมีส่วนร่วมเชิงหน้าที่ (Functional Participation) ประชาชนมีส่วนร่วมโดยหน่วยงานภายนอกมาช่วยก่อตั้งกลุ่มให้ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่หน่วยงานภายนอกต้องการโดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่หรือตามกฎหมายที่กำหนดไว้
6. การมีส่วนร่วมเชิงปฏิสัมพันธ์ (Interactive Participation) เป็นระดับที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ซึ่งนำไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการและช่วยก่อตั้งสถาบันใหม่ ๆ ในท้องถิ่นหรือเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันที่มีอยู่ มีการนำบุคคลที่มีความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มาทำงานร่วมกัน
7. การระดมตน (Self-Mobilization) เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยที่ไม่ขึ้นกับสถาบันหรือองค์กรภายนอก ประชาชนมีการติดต่อสื่อสารกับภายนอก เพื่อนำมาซึ่งการได้มาทรัพยากรต่าง ๆ และคำแนะนำทางวิชาการที่ตนจำเป็น แต่ประชาชนยังสามารถระดมความคิดริเริ่มของตนเอง ตลอดจนควบคุมวิธีใช้ทรัพยากรและการทำงานร่วมกันเอง

8. การเป็นตัวเร่งการเปลี่ยนแปลง (Catalyzing Change) เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนที่สมาชิกในชุมชนมีส่วนผลักดันให้คนอื่น ๆ ในชุมชนริเริ่มการเปลี่ยนแปลงกันเอง โดยเน้นการพึ่งพาตนเองเป็นหลักสำคัญ

International Association of Participation (2006) หรือเรียกว่า IAP2 คือ สมาคมนานาชาติด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้กล่าวถึงตัวแบบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยนำเสนอการแบ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนออกเป็น 5 ชั้น ซึ่งเป็นตามหลักการเดียวกับของ Aronstein คือ ยิ่งสูงขึ้นไปยิ่งสะท้อนอำนาจและอิทธิพลของประชาชนในการบริหารหรือตัดสินใจมากขึ้นด้วย จำแนกได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในระดับเสริมอำนาจให้ประชาชน เป็นขั้นที่ให้บทบาทกับประชาชนสูงที่สุดเพราะให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจด้วยตนเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการตามผลการตัดสินใจนั้น รูปแบบการมีส่วนร่วมในขั้นนี้ที่เรารู้จักกันดี คือ การลงประชามติ หรือสภาเมือง การมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้สะท้อนความยินยอมพร้อมใจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการยอมรับอำนาจการตัดสินใจของประชาชนหรือชุมชน อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมในระดับนี้ องค์กรส่วนท้องถิ่นต้องมีกระบวนการเสริมความสามารถของประชาชนให้สามารถตัดสินใจด้วยตัวเอง เช่น ข้อมูลที่ครอบคลุมเพียงพอ การเสริมทักษะให้ประชาชนวิเคราะห์ข้อมูลและตัดสินใจหาทางแก้ปัญหาที่มีคุณภาพการใช้ การมีส่วนร่วมในระดับนี้สะท้อนให้เห็นถึงอำนาจของประชาชนในระดับสูง

2. การมีส่วนร่วมในระดับสร้างความร่วมมือ เป็นการให้บทบาทของประชาชน ในระดับสูงโดยประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะทำงานร่วมกันในกระบวนการของการตัดสินใจ ฉะนั้นความคิดเห็นของประชาชนจะสะท้อนออกมาในการตัดสินใจค่อนข้างสูง รูปแบบการมีส่วนร่วมในขั้นนี้ เช่น คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน และคณะที่ปรึกษาฝ่ายประชาชน ผลการตัดสินใจที่ออกมาเป็นผลการตัดสินใจร่วมกัน เชื่อว่าจะนำไปสู่การเสริมสร้างความสมานฉันท์ในสังคมเพราะประชาชนหรือตัวแทนของประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในองค์กรตัดสินใจด้วยไม่ใช่เพียงให้ความคิดเห็นต่อองค์กร

3. การมีส่วนร่วมในระดับเข้ามามีบทบาท เป็นลักษณะการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทำงานตลอดกระบวนการตัดสินใจ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชนอย่างจริงจังและมีจุดมุ่งหมายชัดเจน ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนจะสะท้อนออกมาในทางเลือกต่าง ๆ ระดับการมี

ส่วนร่วมของประชาชนชั้นนี้ใกล้เคียงกับการมีส่วนร่วมในระดับการร่วมมือ เพียงแต่รูปแบบการมีส่วนร่วมแบบร่วมมือมีลักษณะเป็นกิจกรรมถาวรมากกว่าการมีส่วนร่วมในชั้นนี้ อำนาจการตัดสินใจสุดท้ายยังเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ประชาชนมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นและมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างเข้มข้น ตัวอย่างเทคนิคการมีส่วนร่วมที่ใช้มาก อาทิการประชุมเชิงปฏิบัติการตั้งคณะทำงานภาคประชาชน เป็นต้น

4. การมีส่วนร่วมในระดับรับฟังความคิดเห็น เป็นลักษณะการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้สึก และความคิดเห็นประกอบการตัดสินใจ ดังนั้น ประชาชนมีบทบาทในฐานะเป็นผู้ให้ข้อมูล การตัดสินใจเป็นบทบาทของหน่วยงานภาครัฐ เทคนิคการมีส่วนร่วมในลักษณะนี้ เช่น การสำรวจความคิดเห็น การประชุมสาธารณะ ปัจจุบันนี้กฎหมายส่วนใหญ่ มักกำหนดให้หน่วยงานภาครัฐจัดการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างน้อยในระดับการรับฟังความคิดเห็น

5. การมีส่วนร่วมในระดับให้ข้อมูลข่าวสาร เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุดบทบาทของประชาชนน้อยมากเพียงแต่รับทราบที่เกิดอะไรที่ไหน ปัจจุบันการที่ภาครัฐตัดสินใจในเรื่องที่กระทบประชาชน และแจ้งให้ประชาชนทราบสะท้อนความล้มเหลวในการบริหารงาน ในขณะเดียวกันจำเป็นต้องตระหนักว่า ไม่ว่าจะเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในชั้นใด การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างมาก แต่ต้องไม่ใช่การให้ข้อมูลลักษณะประชาสัมพันธ์โดยให้มองแต่ด้านดีเท่านั้น หัวใจสำคัญคือการให้ข้อเท็จจริง และตัดสินใจแสดงความคิดเห็นอย่างมีคุณภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนได้แก่ องค์กรประชาชนที่ตั้งขึ้นอย่างไม่เป็นทางการมีการรวมตัวกันเองเป็นกลุ่มขนาดเล็กในระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ หรือจังหวัด เพื่อร่วมทำประโยชน์ต่อส่วนร่วมหรือสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่จะได้รับการสนับสนุนจากส่วนราชการหรือองค์กรเอกชน เช่น ลูกเสือชาวบ้าน กลุ่มออมทรัพย์ องค์กรประชาชนที่ตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ เป็นองค์กรที่ประชาชนทำกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ที่จดทะเบียน หรือตามที่กฎหมายบัญญัติบทบาทหน้าที่ไว้ เช่น คณะกรรมการหมู่บ้าน สภาตำบล องค์กรบริหารส่วนตำบล และตัวแทนบุคคลหรือตัวแทนองค์กรเอกชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ เช่น คณะกรรมการประสานงานในกิจกรรมของรัฐบาล ส่วนขั้นตอนการมีส่วนร่วมในงานวิจัยเรื่องนี้ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในชั้นให้ข้อมูลข่าวสาร 2) การมีส่วนร่วมในชั้นรับฟังความคิดเห็น 3) การมีส่วนร่วมในชั้นเข้ามามีบทบาท 4) การมีส่วนร่วมในชั้นสร้างความร่วมมือ และ 5) การมีส่วนร่วมในชั้นเสริมอำนาจ

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมที่กำหนดจะมากหรือน้อยขึ้นกับปัจจัยหลายประการได้มีผู้ศึกษาและเสนอแนะปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมโดยตัวบุคคลถือเป็นการมีส่วนร่วมโดยตรง
2. การมีส่วนร่วมโดยองค์การจัดตั้งของประชาชนอาจถือเป็นการส่วนตัวโดยตรงได้อีกวิธีการหนึ่ง

3. การมีส่วนร่วมโดยผ่านตัวแทนที่มีลักษณะทั่วไปถือเป็นการมีส่วนร่วมโดยอ้อม การมีส่วนร่วมที่แท้จริงต้องเป็นการมีส่วนร่วมโดยตรงเท่านั้น

วรุณี พลະบุตร (2548, หน้า 11) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมซึ่งประกอบด้วย

1. มีความตั้งใจที่จะมีส่วนร่วมในการทำงาน
2. ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชนหรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือสนองความต้องการของชุมชน
3. ร่วมวางแผนนโยบายหรือวางแผน หรือโครงการ หรือกิจกรรม เพื่อขจัดและแก้ปัญหาและสนองความต้องการของชุมชน
4. ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ
6. การลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและหน่วยงาน
7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้
8. ร่วมควบคุมติดตามประเมินผล และบำรุงรักษาโครงการ และกิจกรรมที่ได้ทำไป ทั้งโดยเอกชนและรัฐให้ให้ประโยชน์ได้ตลอดกาล

วรุณี พลະบุตร (2548, หน้า 7) ได้สรุปปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 11 ประการ ดังนี้

1. ต้องสอดคล้องและคล้ายคลึงกับความเชื่อพื้นฐานของบุคคลและกลุ่มบุคคล
2. ต้องสอดคล้องกับมาตรฐานคุณค่าของบุคคลและกลุ่มบุคคล
3. ต้องส่งเสริมปกป้องและรักษาเป้าหมายของบุคคลและกลุ่มบุคคล

4. ประสบการณ์ที่ผิดปกติหรือธรรมดา พฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลบางครั้งมีรากฐานมาจากประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา
5. ความคาดหวัง บุคคลและกลุ่มบุคคลจะประพฤติตามแบบที่ตนคาดหวังว่าจะต้องประพฤติในสถานการณ์เช่นนั้น ทั้งยังชอบปฏิบัติต่อผู้อื่นในลักษณะที่ตนคาดหวังจากผู้อื่นด้วยเช่นกัน
6. การมองแต่ตัวเองบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความรู้สึกว่าตนถูกบังคับให้ทำ
7. การบีบบังคับบุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความรู้สึกว่าตนถูกบังคับให้ทำ
8. นิสัยและประเพณีบุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเรามีนิสัยชอบกระทำเมื่ออยู่ในสถานการณ์นั้น ๆ
9. โอกาสบุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบการปฏิบัติของสังคมโดยเฉพาะในทางที่เกี่ยวข้องกับจำนวนและชนิดของโอกาส ซึ่งโครงสร้างของสังคมเอื้ออำนวยเข้ามามีส่วนร่วมกันในการกระทำเช่นนั้นเท่าที่พวกเขาได้รับรู้มา
10. ความสามารถบุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมกันในกิจกรรมบางอย่างที่ตนเห็นว่าสามารถทำในสิ่งที่ต้องการให้เขาทำในสถานการณ์เช่นนั้น
11. การสนับสนุนบุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเริ่มปฏิบัติเมื่อรู้สึกว่าเขาได้รับการสนับสนุนที่ดีพอให้กระทำการเช่นนั้น

ระดับการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นขั้นตอนในแต่ละช่วงที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งมีความเข้มข้นตั้งแต่ระดับต่ำสุดไปจนถึงระดับที่มีความเข้มข้นมากที่สุด ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการทำงานของท้องถิ่นและสามารถที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานของท้องถิ่นได้ ซึ่งแต่ละระดับของการมีส่วนร่วมควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีอิสระในการเข้ามามีส่วนร่วม มากที่สุด สามารถแบ่งระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ดังนี้ (วิชัย ภูโยธิน และจำเนียร พะคังคิวิ, 2554, หน้า 116-118)

1. การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารถือเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับพื้นฐาน แต่เป็นระดับที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นการให้ข้อมูลเบื้องต้นที่ประชาชนในท้องถิ่นจะได้รับรู้

รับทราบถึงกิจกรรมหรือโครงการของท้องถิ่น ที่มีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรงและโดยอ้อม เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในระดับที่มีความเข้มข้นมากยิ่งขึ้น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีช่องทางในการให้ข้อมูลข่าวสารในลักษณะที่หลากหลาย เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่าง ๆ การจัดนิทรรศการ จัดหมายข่าว การจัดงานแถลงข่าว การติดประกาศ ประชาสัมพันธ์ เสียงตามสาย หน่วยประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ และการให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

2. การแสดงความคิดเห็น

ประชาชนเป็นผู้ที่รับรู้อยู่กับปัญหา และเข้าใจสภาพของท้องถิ่นของตนเอง ท้องถิ่นแต่ละแห่งควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นที่สะท้อนถึงปัญหาที่แท้จริง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจดำเนินกิจกรรมหรือโครงการที่จะมีผลกระทบต่อประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเปิดโอกาสช่องทางการให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นในหลาย ๆ ช่องทาง เช่น ตั้งศูนย์รับฟังความคิดเห็นของประชาชน การสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีสาธารณะ และการแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

3. การลงมือปฏิบัติร่วมกัน

การลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยกันในท้องถิ่น เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานหรือร่วมเสนอแนะแนวทางในการนำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่า ข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริการงานของภาครัฐ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพิจารณาประเด็นนโยบายสาธารณะ ประชาพิจารณ์ การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อเสนอแนะประเด็นนโยบาย เป็นต้น

4. การเป็นหุ้นส่วนร่วมกัน

จากการที่มีการดำเนินงานร่วมกัน การมีส่วนร่วมจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับ การได้รับประโยชน์ร่วมกันของผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือโครงการนั้นอย่าง เป็นรูปธรรม หากการมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ได้รับประโยชน์ การมีส่วนร่วมนั้นอาจ จะไม่เกิดผลในเชิงบวก ผลสำเร็จของการมีส่วนร่วมไม่ได้วัดผลเฉพาะในทางเศรษฐกิจเท่านั้นแต่อาจเกิดจากความพึงพอใจ และความสุขที่เกิดจากการได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการของหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การเป็นกรรมการ การเข้ามาเป็นอาสาสมัคร เป็นต้น

5. การมอบอำนาจให้ประชาชนตัดสินใจ

การให้ประชาชนมีอำนาจในการตัดสินใจ เป็นขั้นตอนการมีส่วนร่วมที่ต้องอาศัยระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจกับประชาชนให้เข้าใจถึงสิทธิในการมีส่วนร่วมของประชาชน และการใช้อำนาจโดยมีความเป็นอิสระไม่ถูกแทรกแซงจากฝ่ายการเมืองและบุคคลที่มีอิทธิพล เช่น การใช้สิทธิในการเลือกตั้ง การใช้อำนาจในการถอดถอน ผู้บริหารและสมาชิกภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กระทำ ความผิด เป็นต้น

6. การควบคุมโดยประชาชน

การที่ประชาชนสามารถดูแลบริหารจัดการในท้องถิ่นได้ เป็นการแสดงถึงความสำเร็จสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่สามารถจะเข้าไปดำเนินการบริหารจัดการท้องถิ่นด้วยตนเอง โดยปราศจากการแทรกแซงจากหน่วยงานรัฐซึ่งประชาชนอาจจะคัดค้านตัวแทนของตนเองเข้ามาบริหารจัดการท้องถิ่น โดยการใช้กระบวนการในระบอบประชาธิปไตยที่ประชาชนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการ ดังนั้น เป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองได้ สามารถบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเองได้

สรุป การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของหน่วยงานราชการ ซึ่งในงานวิจัยนี้หมายถึงองค์การบริหารส่วนตำบล พังขว้าง ซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พังขว้าง เพื่อตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาภายในตำบล ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เกี่ยวกับการเสนอแนวความคิด ความต้องการ/ความคิดเห็น เสนอปัญหา แผนงานโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ เสนอตัวแทนเข้าร่วมเป็นกรรมการ ในการดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการร่วมตัดสินใจการจัดลำดับโครงการแผนงานกิจกรรมต่าง ๆ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พังขว้าง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร เช่น การสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหารและการประสานขอความร่วมมือ 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการรับผลประโยชน์จากกิจกรรม โครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน น้ำไหล ไฟสว่าง ทางสะดวก ด้านส่งเสริมกลุ่มอาชีพในการอบรมวิชาชีพเพื่อให้คนในชุมชนมีอาชีพเลี้ยงตนเอง ด้านสวัสดิการและ

สังคมสงเคราะห์ ด้านสุขภาพอนามัย และการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พังขว้าง ทั้งทางตรง และทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางด้านสังคม 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลกิจกรรม แผนงานหรือโครงการ หรือการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล พังขว้าง โดยการวิเคราะห์ปัญหา และหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ว่าประสบความสำเร็จ และมีความสัมฤทธิ์ผลมากน้อยเพียงใด

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้บัญญัติถึงหลักเกณฑ์ในการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลไว้ในมาตรา 40 กำหนดไว้ว่า สภาตำบลได้ที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน 3 ปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท หรือตามเกณฑ์รายได้เฉลี่ยที่มีการเปลี่ยนแปลงเกณฑ์รายได้ของสภาตำบล ที่ได้ทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทยและประกาศในราชกิจจานุเบกษา อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ ในประกาศนั้นให้ระบุชื่อและเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย โดยในมาตรา 41 กำหนดไว้ว่า สภาตำบลที่ได้จัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามมาตรา 40 ให้พ้นจากสภาพแห่งสภาตำบลนับแต่วันที่ได้ออกประกาศจัดตั้งขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นต้นไป บรรดางบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิ สิทธิเรียกร้อง หนี้ และเจ้าหน้าที่ของสภาตำบล ให้โอนไปเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล และในมาตรา 43 กำหนดว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

ความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล ปัจจุบันนี้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับพื้นฐาน และตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีความเจริญน้อย ในประเทศไทยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทนี้เป็นจำนวนมากที่สุด เมื่อเทียบกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทอื่น ๆ ความจริงแล้ว ก่อนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทนี้จะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ได้มีหน่วยงานปกครองในรูปแบบตำบลนี้มาตั้งแต่สมัยโบราณแล้ว ครั้นถึง พ.ศ. 2440 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงโปรดให้ตราพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ร.ศ.116 ซึ่งกำหนดให้ราษฎรเลือกตั้งกำนันและผู้ใหญ่บ้านขึ้นในแต่ละตำบลและหมู่บ้าน เพื่อให้ทำหน้าที่หลัก 3 ประการ คือ ดูแลรักษาความสงบ

เรียบร้อยในท้องที่ป้องกันโจรผู้ร้าย และตัดสิ้นเรื่องทะเลาะวิวาทเล็กน้อย จึงถือได้ว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นกฎหมายที่จัดระเบียบการปกครองตำบลและหมู่บ้านของไทย ครั้นถึง พ.ศ. 2457 ได้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายฉบับเดิม และประกาศใช้กฎหมายฉบับใหม่ คือ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 เป็นการกำหนดสถานะของตำบลและหมู่บ้านให้เป็นส่วนหนึ่งของระบบบริหารราชการส่วนภูมิภาค

ครั้นถึง พ.ศ. 2486 ก็ได้มีการประกาศใช้ พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2486 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการตำบล ประกอบด้วยกำนันท้องที่ ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในตำบล แพทย์ประจำตำบล ครูประชาบาลในตำบล 1 คน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิหมู่บ้านละ 1 คน อยู่ในตำแหน่งคราวละ 5 ปี โดยนายอำเภอเป็นผู้คัดเลือกแล้วรายงานไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อออกหนังสือสำคัญไว้ให้เป็นหลักฐาน คณะกรรมการชุดนี้มีหน้าที่เสนอข้อแนะนำให้คำปรึกษาต่อกำนัน เกี่ยวกับกิจการที่ปฏิบัติงาน ตามอำนาจหน้าที่ของกำนัน

เมื่อ พ.ศ. 2499 กระทรวงมหาดไทยได้มีคำสั่งที่ 222/2499 เรื่องระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้าน เพื่อจัดระเบียบการบริหารงานในระดับตำบลและหมู่บ้าน โดยการบริหารงานระดับตำบลก็กำหนดให้มีคณะกรรมการตำบลและสภาตำบล กล่าวคือ ได้มีการปรับปรุงคณะกรรมการตำบล ประกอบด้วยกำนันท้องที่ แพทย์ประจำตำบล ครูประชาบาลในตำบล 1 คน ราษฎรผู้ทรงคุณวุฒิในตำบลไม่น้อยกว่า 2 คน ซึ่งคัดเลือกโดยนายอำเภอ ครูใหญ่ทุกโรงเรียน หัวหน้าส่วนราชการที่ตั้งที่ทำการอยู่ในตำบล เช่น หัวหน้าสถานีตำรวจภูธรประจำตำบล นายช่างชลประทาน และผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในตำบล ในส่วนสภาตำบลนั้นเป็นครั้งแรกที่เปิดโอกาสให้ราษฎรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและพัฒนาท้องถิ่น โดยสภาตำบลทำหน้าที่ควบคุมการบริหารงานของคณะกรรมการตำบล โดยมีอำนาจในการสอบถามข้อเท็จจริงและเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการตำบลเกี่ยวกับการดำเนินงานในตำบล สำหรับสมาชิกสภาตำบล ประกอบด้วยผู้แทนจากหมู่บ้านต่าง ๆ ในตำบล หมู่บ้านละ 2 คน ซึ่งอาจมาจากการเลือกตั้งของราษฎรในหมู่บ้าน หรือจากการคัดเลือกของนายอำเภอโดยการปรึกษาหารือกับคณะกรรมการหมู่บ้านและคณะกรรมการตำบล ประธานสภาตำบลคือนายอำเภอท้องที่หรือผู้ที่นายอำเภอมอบหมาย ส่วนรองประธานสภามาจากการเลือกกันเองของสมาชิกสภา และให้สมาชิกเลือกครูประชาบาล หรือราษฎรที่มีคุณสมบัติเพียงพอ จำนวน 1 คน ขึ้นทำหน้าที่เป็นเลขานุการสภาตำบล

ต่อมา ในปีเดียวกันนี้เองได้มีการตรา พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 ออกมาใช้ โดยให้มีผลบังคับใช้ใน พ.ศ. 2500 กำหนดให้ตำบลที่มี

ความเจริญพอสมควร แต่ไม่เจริญเพียงพอที่จะจัดตั้งสุขาภิบาลหรือเทศบาลได้ก็ให้จัดตั้ง
 สุขาภิบาลหรือเทศบาลได้ก็ให้จัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งทำให้การปกครอง
 ส่วนตำบลเป็นส่วนหนึ่งของระบบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และเป็นจุดเริ่มต้นของ
 การปกครองตนเองของประชาชนในระดับตำบลที่อยู่นอกเขตสุขาภิบาลและเทศบาลต่าง ๆ
 เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีพนักงานตำบลเป็นผู้ปฏิบัติงาน
 ของตนเอง มีรายได้และรายจ่ายของตนเอง สามารถดำเนินกิจการของตำบลได้อย่างอิสระ
 แต่ทั้งนี้ให้อยู่ภายใต้การควบคุมของนายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัด ส่วนหลักเกณฑ์
 ในการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล คือ

(1) เป็นตำบลที่มีเนื้อที่หรือรายได้จากภาษีบำรุงท้องที่ตั้งแต่ 10,000 บาท
 ขึ้นไป

(2) มีพื้นที่ตั้งแต่ 50 ตารางกิโลเมตรขึ้นไป

(3) เฉลี่ยความหนาแน่นของพลเมือง ตั้งแต่ 100 คนต่อตารางกิโลเมตร
 ขึ้นไป

ส่วนวิธีการจัดตั้งนั้น เมื่อกระทรวงมหาดไทยเห็นสมควรจัดตั้งขึ้น และ
 ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลจำนวนไม่ต่ำกว่า 3 ใน 4 ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
 ทั้งหมดร้องขอ การจัดตั้งก็ให้กระทำโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย อย่างไรก็ตามองค์การ
 บริหารส่วนตำบลภายใต้กฎหมายฉบับใหม่นี้มีองค์ประกอบ คือ

(ก) สภาตำบล มีสมาชิก 2 ประเภท คือ สมาชิกประเภทเลือกตั้งที่ราษฎร
 ในหมู่บ้านเลือกตั้งขึ้นมาหมู่บ้านละ 1 คน มีวาระ 5 ปี และสมาชิกโดยตำแหน่ง คือ กำนัน
 และผู้ใหญ่บ้านทุกคนในตำบล มีอำนาจหน้าที่ควบคุมการบริหารงานของคณะกรรมการ
 ตำบล

(ข) คณะกรรมการตำบล ประกอบด้วย กำนันเป็นประธาน ผู้ใหญ่บ้าน
 ในตำบลทุกคนและแพทย์ประจำตำบลเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และกรรมการอื่นซึ่ง
 นายอำเภอแต่งตั้งจากครูใหญ่โรงเรียนในตำบล หรือผู้ทรงคุณวุฒิอื่นจำนวนไม่เกิน 5 คน
 มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินกิจการส่วนตำบล

ครั้นถึง พ.ศ. 2537 ซึ่งสภาพเศรษฐกิจและสังคมในเขตชนบทของไทย
 ได้เปลี่ยนแปลงไปมากแล้ว มีตำบลจำนวนหนึ่งที่เจริญก้าวหน้ากว่าเดิมมาก ประกอบกับมี
 กระแสความต้องการปฏิรูปการเมืองเกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง รัฐบาลจึงได้ประกาศใช้
 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 โดยกำหนดให้แต่ละ
 ตำบลมีองค์การบริหาร ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล เรียกว่า สภาตำบลแต่ไม่ได้มีฐานะเป็น
 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

แม้จะเป็นนิติบุคคลก็ตาม แต่หากเมื่อใดที่สภาตำบลมีความพร้อมที่จะบริหารกิจการท้องถิ่นของตนเองตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดก็สามารถจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมีฐานะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมาย

สาเหตุที่สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะทางกฎหมายแตกต่างกัน เนื่องจากมีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่แตกต่างกันดังนี้

1) สภาตำบล ประกอบด้วยสมาชิกสภาตำบล 2 ประเภท คือ สมาชิกประเภทที่เป็นโดยตำแหน่ง ได้แก่ กำนัน ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งประธานสภาตำบล แพทย์ประจำตำบลและผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในตำบล และสมาชิกประเภทที่มาจาก การเลือกตั้งโดยราษฎรเลือกตัวแทนในแต่ละหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 คน อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี นายอำเภอจะเป็นผู้แต่งตั้งรองประธานสภาตำบล 1 คน จากสมาชิกสภาตำบล ตามมติของสภาตำบล และแต่งตั้งเลขานุการสภาตำบล 1 คน จากข้าราชการที่ปฏิบัติงานในตำบล หรือบุคคลอื่นที่มีคุณสมบัติตามมติของสภาตำบล

อำนาจหน้าที่ของสภาตำบล

- (ก) พัฒนาตำบลตามแผนงาน โครงการ และงบประมาณของตนเอง
 - (ข) เสนอแนะส่วนราชการในการบริหารราชการและพัฒนาตำบล
 - (ค) ทำหรือจัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตร
 - (ง) จัดให้มีการบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
 - (จ) การให้มีและรักษาทางระบายน้ำ
 - (ฉ) การรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ
- รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

(ช) การคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(ซ) การบำรุงและส่งเสริมอาชีพของราษฎร

(ฅ) การส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

2) องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งแตกต่างจากสภาตำบล เพราะมีฐานะเป็นหน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่นและเป็นนิติบุคคลด้วย การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลมีหลักเกณฑ์คือ ตำบลนั้นต้องมีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ผ่านมามีติดต่อกัน 3 ปี โดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท หรือมีรายได้ตามเกณฑ์ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย 2 ส่วน คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

(1) สภากองคการบริหารส่วนตำบล สภากองคการบริหารส่วนตำบล มีสมาชิก 2 ประเภท คือ สมาชิกโดยตำแหน่ง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านในตำบล และแพทย์ประจำตำบล และสมาชิกที่มาจากกาเลือกตั้งของราษฎรในแต่ละหมู่บ้านในตำบล หมู่บ้านละ 2 คน สมาชิกสภาจะเลือกสมาชิกด้วยกันเองเป็นประธานสภา 1 คน รองประธานสภา 1 คน และเลขานุการสภา 1 คน ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะต้องไม่เป็นคณะกรรมการบริหารองคการบริหารส่วนตำบล

(2) คณะกรรมการบริหารองคการบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการบริหารองคการบริหารส่วนตำบลมีทั้งหมด 7 คน ประกอบด้วยกำนันเป็นประธานโดยตำแหน่งในช่วง 4 ปีแรกของการจัดตั้ง ที่เหลือมาจากการเลือกของสมาชิกสภาองคการบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้านไม่เกิน 2 คน และสมาชิกซึ่งได้รับเลือกตั้งไม่เกิน 4 คน

(3) อำนาจหน้าที่ขององคการบริหารส่วนตำบล

(ก) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก

(ข) การรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

(ค) การป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ

(ง) การป้องกันโรคและบรรเทาสาธารณภัย

(จ) การส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

(ฉ) การส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

(ช) การคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม

(ซ) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ

วัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น

(ณ) การปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

ใน พ.ศ. 2542 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองคการบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ฉบับนี้เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญที่บัญญัติว่า องคการบริหารส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น โดยสมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง และคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น เนื่องจากพระราชบัญญัติสภาตำบลและองคการบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ยังมีสมาชิกสภาและคณะกรรมการบริหารจำนวนหนึ่งมาเป็นโดยตำแหน่ง ดังนั้นจึงต้องมีการแก้ไขเพื่อให้สมาชิกสภาทั้งหมดมาจากการเลือกตั้งของประชาชน และ

คณะกรรมการบริหารมาจากความเห็นชอบของสภา อย่างไรก็ตามยังมีการแก้ไขเพิ่มเติมอีก 2 ครั้ง ในปี พ.ศ. 2546 เป็นผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญจนกระทั่งถึงปัจจุบัน

องค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบันดำเนินการตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ซึ่งมีสาระสำคัญคือ ที่มาของคณะผู้บริหารหรือผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลจากเดิมมาจากมติขององค์การบริหารส่วนตำบล แต่ตามกฎหมายใหม่นี้ให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน เพื่อให้เหมือนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทอื่น ๆ ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภทของไทยในปัจจุบันมีผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนทั้งสิ้น

สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีวิวัฒนาการเรื่อยมาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน คือ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 6 พ.ศ. 2552 มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการบริการสาธารณะ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายขององค์การบริหารส่วนตำบล

โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นหน่วยราชการส่วนท้องถิ่นที่เล็กที่สุดและใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ที่ให้บริการสาธารณะกับประชาชนนั้นลักษณะของโครงสร้างและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลดังนี้

1. ฝ่ายการเมือง ซึ่งเป็นข้าราชการการเมืองมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในเขตท้องถิ่น

1.1 สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ 2 คน ซึ่งเลือกตั้งโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นแต่ถ้าหากในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 1 หมู่บ้าน ก็ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 คน และในกรณีที่มีเพียง 2 หมู่บ้าน ก็ให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ 3 คน อายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง มีอำนาจหน้าที่ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาและให้ความเห็นชอบข้อบัญญัติตำบลร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และเพิ่มเติมควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบล กฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ

1.2 นายองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งอาจแต่งตั้งรองนายองค์การบริหารส่วนตำบลได้ไม่เกิน 2 คน และเลขานุการนายองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 1 คน โดยมีอำนาจหน้าที่คือ บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามข้อบัญญัติและแผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลและจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม เพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้วขออนุมัติต่อนายอำเภอรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

2. ฝ่ายประจำ ซึ่งมีพนักงานส่วนตำบลมีหน้าที่ในการปฏิบัติงานตามนโยบายของรัฐบาลหรือคณะผู้บริหารและดูแลให้มีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบและข้อกำหนดโดยในฝ่ายประจำได้กำหนดให้มีส่วนราชการต่าง ๆ คือ สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล กองคลัง กองช่าง กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กองสวัสดิการสังคม และส่วนราชการที่มีความจำเป็น ประกอบด้วย

2.1 สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

มีหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการสารบรรณ การจัดทำแผนพัฒนาตำบล การจัดทำร่างข้อบัญญัติ การจัดทำทะเบียนคณะผู้บริหาร สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล การดำเนินการ ตามนโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจ การให้คำปรึกษา งานในหน้าที่และความรับผิดชอบการปกครอง บังคับบัญชา พนักงานส่วนตำบลและพนักงานจ้าง การบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมด การดำเนินการเกี่ยวกับการอนุญาตต่าง ๆ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง แบ่งส่วนราชการภายใน ออกเป็น 5 งาน คือ

1. งานบริหารทั่วไป มีหน้าที่ความรับผิดชอบ
 - งานสารบรรณ
 - งานบริหารงานบุคคล
 - งานเลือกตั้งและทะเบียนข้อมูล
 - งานตรวจสอบภายใน
 - งานกิจการสภา
 - งานอำนวยความสะดวกและประสานงาน
 - งานอื่นที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบส่วนใด

2. งานนโยบายและแผน มีหน้าที่ความรับผิดชอบ

- งานนโยบายและแผนพัฒนา
- งานวิชาการ
- งานข้อมูล สถิติ และการประชาสัมพันธ์
- งานสารสนเทศและระบบคอมพิวเตอร์
- งานงบประมาณ

3. งานกฎหมายและคดี มีหน้าที่ความรับผิดชอบ

- งานกฎหมายและนิติกรรม
- งานการดำเนินการทางคดีและศาลปกครอง
- งานร้องเรียนร้องทุกข์และอุทธรณ์
- งานระเบียบการคลัง
- งานข้อบัญญัติและระเบียบ

4. งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีหน้าที่ความรับผิดชอบ

- งานอำนวยความสะดวก
- งานป้องกัน
- งานช่วยเหลือฟื้นฟู
- งานกู้ภัย

5. งานส่งเสริมการเกษตร มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับ การปฏิบัติ

ทางการเกษตร และทางสัตวแพทย์ การศึกษาค้นคว้าทดลอง วิเคราะห์ทางการเกษตร เช่น การเพาะปลูก การปรับปรุงพันธุ์ การขยายพันธุ์ การตัดพันธุ์ด้านทานโรคและศัตรูพืช การวิเคราะห์ดิน การจัดการและรักษามาตรฐานพันธุ์พืช การศึกษาและวิจัยเพื่อควบคุมพันธุ์พืช วัตถุประสงค์และปุ๋ยเคมี การให้คำปรึกษาแนะนำ ปรึกษาค้นคว้าการเลี้ยงและรักษาสัตว์ กำหนดนโยบายวางแผนงานการดำเนินงานวิชาการเกษตร การเผยแพร่กิจการทางการเกษตร แนวโน้มวิชาการเกษตร และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

2.2 กองคลัง

มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีและทะเบียนรับ /จ่ายเงินทุกประเภท งานเกี่ยวกับการเงิน การเบิกจ่ายเงินการเก็บรักษาเงิน การนำส่งเงิน การฝากเงิน การตรวจเงิน องค์การบริหารส่วนตำบล รวบรวมสถิติเงินได้ ประเภทต่าง ๆ การเบิกตัดปี การขยายเวลาเบิกจ่ายงบประมาณ การหักภาษีและนำส่งเงินคงเหลือประจำวัน การรับและจ่ายขาด

เงินสะสมขององค์การบริหารส่วนตำบล การยืมเงินทรองราชการ การจัดหาผลประโยชน์ จากสิ่งก่อสร้างและทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล การตรวจสอบงานของจังหวัด และสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน การเร่งรัดใบสำคัญและเงินยืมค้างชำระ การจัดเก็บภาษี การประเมินภาษี การเร่งรัดจัดเก็บรายได้ การพัฒนารายได้ การออกใบอนุญาตและ ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง การแบ่งส่วนราชการภายนอกเป็น 4 งาน คือ

1. งานการเงิน มีหน้าที่ความรับผิดชอบ
 - งานรับเงิน
 - งานจัดทำฎีกาเบิกและจ่ายเงิน
 - งานเก็บรักษาเงิน
2. งานบัญชี มีหน้าที่ความรับผิดชอบ
 - งานการบัญชี
 - งานทะเบียนคุมการเบิกจ่าย
 - งานงบการเงินและงบทดลอง
 - งานงบแสดงฐานะทางการเงิน
3. งานพัฒนาและจัดเก็บรายได้ มีหน้าที่ความรับผิดชอบ
 - งานภาษีอากร ค่าธรรมเนียมและค่าเช่า
 - งานพัฒนารายได้
 - งานควบคุมกิจการค้าและค่าปรับ
 - งานทะเบียนควบคุมและเร่งรัดรายได้
4. งานทะเบียนทรัพย์สินและพัสดุ มีหน้าที่ความรับผิดชอบ
 - งานทะเบียนทรัพย์สินและแผนที่ภาษี
 - งานพัสดุ
 - งานทะเบียนเบิกจ่ายวัสดุครุภัณฑ์และยานพาหนะ

2.3 กองช่าง

ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานสำรวจ ออกแบบ เขียนแบบถนน อาคาร สะพาน แหล่งน้ำ ฯลฯ งานประมาณการราคาค่าใช้จ่ายตามโครงการ งานควบคุมอาคาร งานก่อสร้าง และซ่อมบำรุงทาง อาคาร สะพาน แหล่งน้ำ งานควบคุมการก่อสร้าง งานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรืองานที่ได้รับมอบหมาย การแบ่งส่วนราชการภายนอกเป็น 4 งาน คือ

1. งานก่อสร้าง มีหน้าที่ความรับผิดชอบ
 - งานก่อสร้างและบูรณะถนน
 - งานก่อสร้างและบูรณะสภาพและโครงการพิเศษ
 - งานระบบข้อมูลและแผนที่เส้นทางคมนาคม
 - งานบำรุงรักษาเครื่องจักรและยานพาหนะ
2. งานออกแบบและควบคุมอาคาร มีหน้าที่ความรับผิดชอบ
 - งานควบคุมการก่อสร้างอาคาร
 - งานประเมินราคา
 - งานวิศวกรรม
 - งานออกแบบและบริการข้อมูล
3. งานประสานสาธารณูปโภคมีหน้าที่ความรับผิดชอบ
 - งานประสานสาธารณูปโภคและกิจการประปา
 - งานไฟฟ้าสาธารณะ
 - งานระบายน้ำ
 - งานจัดตกแต่งสถานที่
4. งานผังเมือง มีหน้าที่ความรับผิดชอบ
 - งานสำรวจและแผนที่
 - งานวางผังพัฒนาเมือง
 - งานควบคุมทางผังเมือง

2.4 กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

มีภาระหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมโรค การสุขาภิบาลอื่น ๆ ตามแผนการสาธารณสุขและข้อบังคับตำบล การวางแผนการสาธารณสุข การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่เกี่ยวข้องกับสาธารณสุข งานเฝ้าระวังโรค การเผยแพร่ฝึกอบรม การให้สุขศึกษา การจัดทำงบประมาณตามแผนงานสาธารณสุข งานด้านสิ่งแวดล้อม การให้บริการสาธารณสุข การควบคุมการฆ่าสัตว์ จำหน่ายเนื้อสัตว์ งานธุรการและปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง แบ่งส่วนราชการภายในออกเป็น 6 งาน คือ

1. งานอนามัยและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่ความรับผิดชอบ
 - งานสุขาภิบาลทั่วไป
 - งานสุขาภิบาลโรงงาน

- งานสุขาภิบาลอาหารและสถานประกอบการ
- งานอาชีวอนามัย

2. งานส่งเสริมสุขภาพและสาธารณสุข มีหน้าที่ความรับผิดชอบ

- งานอนามัยชุมชน
- งานสาธารณสุขมูลฐาน
- งานสุขศึกษา
- งานควบคุมมาตรฐานอาหารและน้ำ
- งานป้องกันยาเสพติด

3. งานรักษาความสะอาด มีหน้าที่ความรับผิดชอบ

- งานควบคุมสิ่งปฏิกูล
- งานรักษาความสะอาดและขนถ่ายสิ่งปฏิกูล
- งานกำจัดมูลฝอยและน้ำเสีย

4. งานควบคุมและจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่

ความรับผิดชอบ

- งานส่งเสริมและเผยแพร่ให้ความรู้
- งานควบคุมมลพิษ
- งานศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม
- งานติดตามตรวจสอบ

5. งานควบคุมโรค มีหน้าที่ความรับผิดชอบ

- งานการเฝ้าระวัง
- งานระบาดวิทยา
- งานโรคติดต่อและสัตว์นำโรค
- งานโรคเอดส์

6. งานบริการสาธารณสุข มีหน้าที่ความรับผิดชอบ

- งานรักษาและพยาบาล
- งานชั้นสูตรสาธารณสุข
- งานเภสัชกรรม
- งานทันตกรรม
- งานสัตวแพทย์และกิจการโรงฆ่าสัตว์

2.5 กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

มีหน้าที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานทางการศึกษาเกี่ยวกับ การวิเคราะห์ วิจัยและพัฒนาหลักสูตร การแนะแนว การวัดผลประเมินผล การพัฒนาตำราเรียน การวางแผนการศึกษาของมาตรฐานสถานศึกษา การจัดบริการส่งเสริมการศึกษา การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา การเสนอแนะเกี่ยวกับการศึกษา การส่งเสริมการวิจัย การวางแผนโครงการ สํารวจเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติการศึกษา เพื่อนำไปประกอบการพิจารณา กำหนดนโยบาย แผนงาน และแนวทางการปฏิบัติในการจัดการศึกษา การเผยแพร่ การศึกษา และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง การแบ่งส่วนราชการภายในออกเป็น 3 งาน คือ

1. งานบริหารงานการศึกษา มีหน้าที่ความรับผิดชอบ

- งานบริหารวิชาการ
- งานนิเทศการศึกษา
- งานเทคโนโลยีทางการศึกษา
- งานลูกเสือและยุวกาชาด

2. งานส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีหน้าที่

ความรับผิดชอบ

- งานห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ และเครือข่ายทางการศึกษา
- งานกิจการศาสนา
- งานส่งเสริมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม
- งานกิจการเด็กและเยาวชน
- งานกีฬาและันทนาการ

3. งานกิจการโรงเรียน มีหน้าที่ความรับผิดชอบ

- งานจัดการศึกษา
- งานพลศึกษา
- งานทดสอบประเมินผลและตรวจวัดผลโรงเรียน
- งานบริการและบำรุงสถานศึกษา
- งานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.6 กองสวัสดิการสังคม

ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานสวัสดิการสังคมเกี่ยวกับการสังคมสงเคราะห์ การส่งเสริมสวัสดิการเด็กและเยาวชน การพัฒนาชุมชน การจัดระเบียบชุมชน การส่งเสริม กีฬา การจัดให้มีและสนับสนุนกิจกรรมศูนย์รวมเยาวชน ส่งเสริมงานประเพณีท้องถิ่น กิจกรรมทางศาสนา งานห้องสมุด การให้คำปรึกษาแนะนำหรือการตรวจสอบเกี่ยวกับ งานสวัสดิการสังคม และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย แบ่งส่วนงานภายในออกเป็น 3 งาน คือ

1. งานสังคมสงเคราะห์

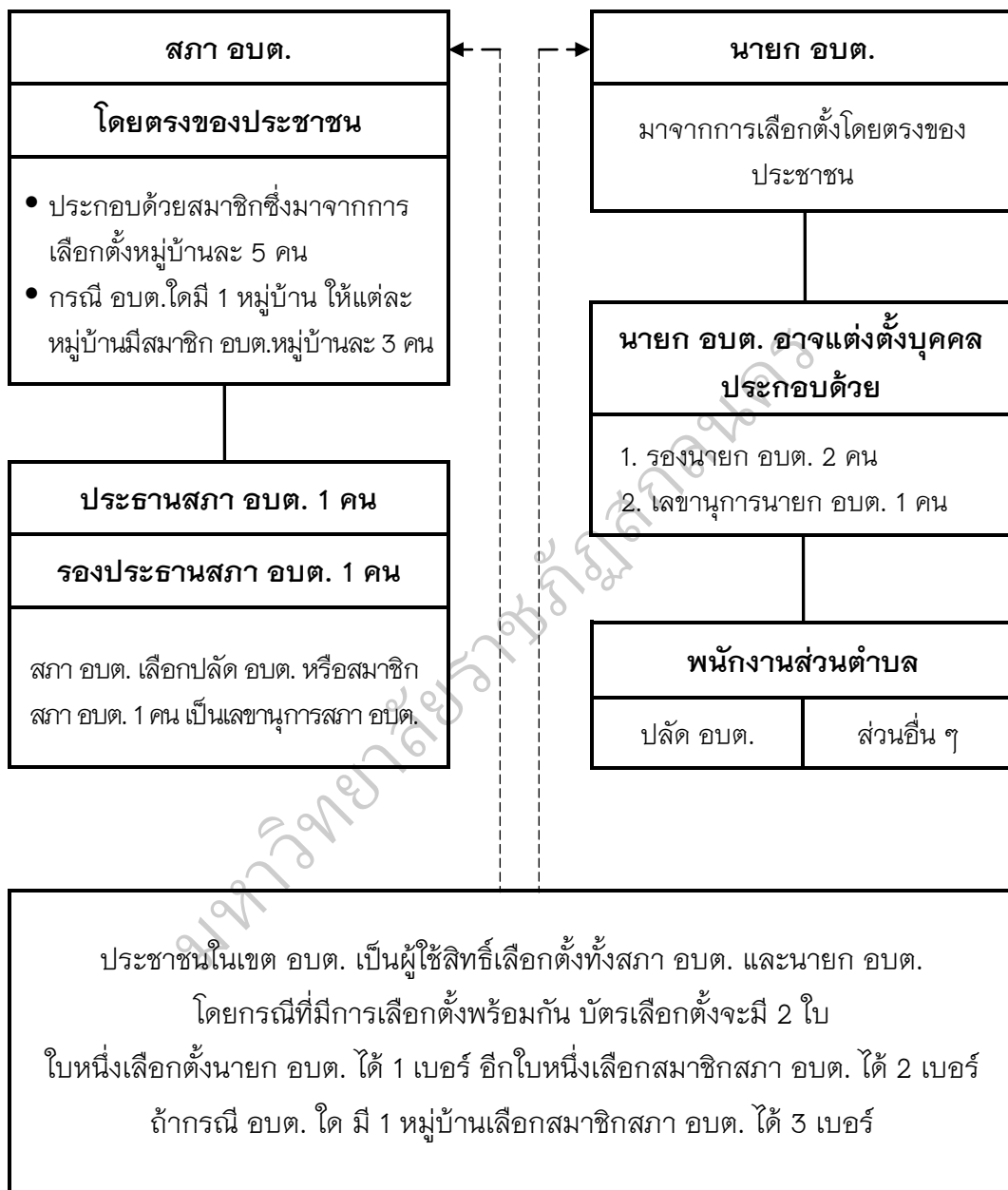
- ส่งเสริมสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ป่วยโรคเอดส์ เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ เด็กที่ยากจนขาดผู้อุปการะเลี้ยงดู
- ส่งเสริมและสนับสนุน กิจกรรม/โครงการ ชมรมผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยโรคเอดส์ เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์
- ส่งเสริมและสนับสนุนการฌาปนกิจสงเคราะห์
- ส่งเสริมและสนับสนุนศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำหมู่บ้าน
- ส่งเสริมและสนับสนุน กิจกรรมการพัฒนาอาชีพ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยโรคเอดส์
- ส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาจิตใจ พัฒนาร่างกายในกลุ่ม ผู้สูงอายุ ผู้พิการและกลุ่มผู้ด้อยโอกาส

2. งานพัฒนาชุมชน

- ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาระบบการจัดเก็บ บันทึกรายชื่อและ ประมวลผลข้อมูล จปฐ.
- ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดทำแผนชุมชน
- ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนทุกประเภท
- ส่งเสริมและสนับสนุนศูนย์พัฒนาครอบครัวชุมชน
- ส่งเสริมและสนับสนุนการก่อสร้างบ้านผู้ยากจนไร้ที่อยู่อาศัย
- ส่งเสริมให้คำปรึกษากองทุนหมู่บ้าน /ชุมชน /การออมทรัพย์
- ส่งเสริมภารกิจบทบาทหน้าที่สิทธิสตรี /สวัสดิภาพสตรี / สงเคราะห์หญิงบางประเภท
- ส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน/การเคหะ

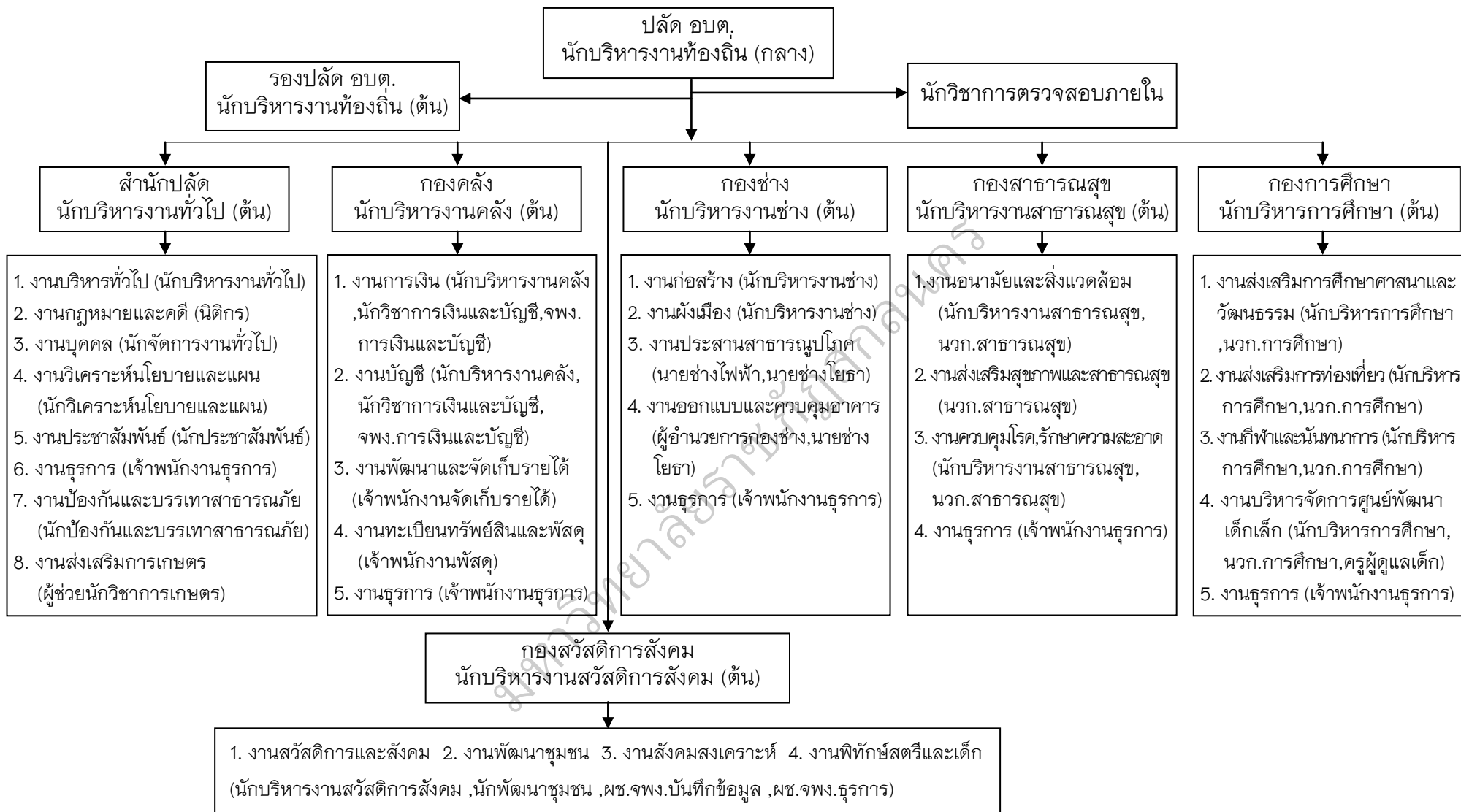
- ส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างสามัคคี กีฬานันทนาการในชุมชน
- 3. งานฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ
 - ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการฝึกอาชีพและพัฒนาอาชีพสตรี เด็กและเยาวชน
 - ส่งเสริมและสนับสนุนศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล
 - ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดทำอาชีพการเกษตร
 - ส่งเสริมและสนับสนุนตลาดการจำหน่ายสินค้าชุมชน
 - ส่งเสริมและสนับสนุนศูนย์เศรษฐกิจชุมชน /กองทุนส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ภาพประกอบ 2 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

ที่มา : (โกวิทย์ พวงงาม, 2546, อ้างถึงใน สุวรรินทร์ แม่นพยัคฆ์, 2555, หน้า 44)

ภาพประกอบ 3 แผนภูมิโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยทั่วไป

ที่มา : (องค์การบริหารส่วนตำบลพังช้าง, 2560, แผนอัตรากำลัง 3 ปี)

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ที่ต้องทำและอาจทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 ดังนี้

มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม

มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดังต่อไปนี้

1. จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
3. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
5. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
6. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชนผู้สูงอายุและผู้พิการ
7. คัดค้าน การดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

มาตรา 68 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายองค์การบริหารส่วนตำบลอาจทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1. ให้มีน้ำเพื่ออุปโภค บริโภคและการเกษตร
2. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
3. ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
4. ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬาการพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
5. ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
6. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว

7. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
8. การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติ

ของแผ่นดิน

9. หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
10. ให้มีตลาดท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
11. กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
12. การท่องเที่ยว
13. การผังเมือง

องค์การบริหารส่วนตำบลยังมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ดังนี้

1. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
2. การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำและทางระบายน้ำ
3. การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้ามและที่จอดรถ
4. การสาธารณสุขปศุสัตว์และการก่อสร้างอื่น ๆ
5. การสาธารณสุข
6. การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ
7. การพาณิชย์และการส่งเสริมการลงทุน
8. การส่งเสริมการท่องเที่ยว
9. การจัดการศึกษา
10. การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิต เด็ก สตรี คนชรา

และผู้ด้อยโอกาส

11. การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
12. การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
13. การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
14. การส่งเสริมกีฬา
15. การส่งเสริมประชาธิปไตยความเสมอภาคและสิทธิเสรีภาพ

ของประชาชน

16. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
17. การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
18. การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย
19. การสาธารณสุขการอนามัยครอบครัวและการรักษาพยาบาล
20. การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
21. การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
22. การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
23. การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อยการอนามัย
โรงพยาบาล และสาธารณสุขสถานอื่น ๆ
24. การจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน และ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
25. การผังเมือง
26. การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร
27. การดูแลรักษาที่สาธารณะ
28. การควบคุมอาคาร
29. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
30. การรักษาความสงบเรียบร้อยการส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกัน
และรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
31. กิจการใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่
คณะกรรมการประกาศกำหนด

รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ในปัจจุบัน การกำหนดรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลนอกเหนือจากมี
การกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537
แล้วรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลยังมีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดแผน
และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยกำหนดให้
องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายได้จากภาษีอากร ค่าธรรมเนียม และเงินรายได้
ดังต่อไปนี้

1. ภาษีโรงเรือนและที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน
2. ภาษีบำรุงท้องที่ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่

3. ภาษีป้ายตามกฎหมายว่าด้วยภาษีป้าย
4. ภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากร
5. ภาษีธุรกิจเฉพาะตามประมวลรัษฎากร
6. ภาษีสรรพสามิตตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต ภาษีสุรา
ตามกฎหมายว่าด้วยสุราและค่าแสตมป์ยาสูบตามกฎหมายว่าด้วยยาสูบ
7. ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์ รวมทั้งเงินเพิ่มตามกฎหมายว่าด้วย
รถยนต์ ภาษีรถตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก และค่าธรรมเนียมล้อเลื่อน
ตามกฎหมายว่าด้วยล้อเลื่อน
8. ภาษีการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน
9. ภาษีเพื่อการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ
10. อากกรการฆ่าสัตว์และผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์
ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์
11. อากกรรังนกอีแอ่นตามกฎหมายว่าด้วยอากกรรังนกอีแอ่น
12. ค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่หลังจากหักส่งเป็นรายได้ของรัฐ
13. ค่าภาคหลวงปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมหลังจากหักส่ง
เป็นรายได้ของรัฐ
14. ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์
ที่มีทุนทรัพย์ภายในเขต ทั้งนี้ ตามประมวลกฎหมายที่ดิน และกฎหมายว่าด้วยอาคารชุด
15. ค่าธรรมเนียมสนามบินตามกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศ
ทั้งนี้ให้เป็นไปตามอัตราและวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด
16. ค่าธรรมเนียมดังต่อไปนี้ โดยออกข้อบัญญัติจัดเก็บเพิ่มขึ้นในอัตรา
ไม่เกินร้อยละสิบของค่าธรรมเนียมที่มีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นค่าธรรมเนียม
ใบอนุญาตขายสุราตามกฎหมายว่าด้วยสุรา ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตเล่นการพนัน
ตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน
17. ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับในกิจการที่กฎหมายมอบหมาย
หน้าที่ให้องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
ซึ่งค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาตและค่าปรับที่กฎหมายกำหนดให้เทศบาลเป็นผู้จัดเก็บ
โดยให้นำรายได้มาแบ่งให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลที่อยู่ภายในเขตจังหวัด

18. ค่าใช้น้ำบาดาลตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล ทั้งนี้ ให้เป็นไปตาม
สัดส่วนที่คณะกรรมการกำหนด

19. ค่าธรรมเนียมใด ๆ ที่เรียกเก็บจากผู้ใช้หรือได้รับประโยชน์จากบริการ
สาธารณะที่จัดให้มีขึ้น

20. รายได้อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล
นอกจากนั้นพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลอาจ
มีรายรับดังต่อไปนี้

1. รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. รายได้จากสาธารณูปโภค
3. รายได้จากการพาณิชย์และการทำกิจการ ไม่ว่าจะดำเนินการเองหรือ
ร่วมกับบุคคลอื่นหรือจากสหการ
4. ภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต ค่าปรับ ค่าตอบแทน หรือรายได้
อื่นใดตามที่มิ กฎหมายบัญญัติไว้ให้เป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล
5. ค่าบริการ
6. เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นอื่น
7. เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ องค์การต่างประเทศ หรือองค์การระหว่าง
ประเทศ
8. รายได้จากการจำหน่ายพันธบัตร
9. เงินกู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์การ หรือนิติบุคคลต่าง ๆ
10. เงินกู้จากต่างประเทศ องค์การต่างประเทศ หรือองค์การระหว่าง
ประเทศ
11. เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีผู้อุทิศให้
12. เงินช่วยเหลือหรือเงินค่าตอบแทน
13. รายได้จากทรัพย์สินของแผ่นดิน หรือรายได้จากทรัพย์สินของ
รัฐวิสาหกิจที่ดำเนินการเพื่อมุ่งหากำไรในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบล
14. รายได้จากค่าธรรมเนียมพิเศษในส่วนของการออกพันธบัตรตาม ข้อ 8
การกู้เงินจากองค์การ หรือนิติบุคคลต่าง ๆ ตาม ข้อ 9 การกู้เงินตาม ข้อ 10 และรายได้

ตามข้อ 13 ให้ออกเป็นข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลโดยได้รับความเห็นชอบจาก คณะรัฐมนตรี

การกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับรายได้ตามการจัดสรรสัดส่วน ภาษีอากร ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข อัตราการจัดสรร การนำส่งเงินรายได้ และการได้รับเงินรายได้สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล ตามที่คณะกรรมการการ กระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา องค์การบริหารส่วนตำบล อาจจะมีมอบให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นอื่น จัดเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต ค่าตอบแทน หรือรายได้อื่น เพื่อองค์การบริหารส่วนตำบลได้โดยให้คิดค่าใช้จ่ายได้ตามหลักเกณฑ์วิธีการและอัตรา ตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดเมื่อพิจารณารายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลตามที่ได้ กล่าวมา รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลจะประกอบด้วยรายได้ 4 ประเภท ได้แก่ ภาษีอากรและค่าธรรมเนียม เงินอุดหนุนจากรัฐบาล รายได้จากทรัพย์สินและรายได้อื่น ๆ และเงินกู้

รายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล

การที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีรายได้ตามที่ได้กล่าวมา องค์การบริหาร ส่วนตำบลก็ต้องมีรายจ่ายในหลายด้านเช่นกัน ซึ่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการ และองค์การบริหาร ส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้มีการกำหนดรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ โดยที่องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายจ่าย ตามมาตรา 85 ดังต่อไปนี้

1. เงินเดือน
2. ค่าจ้าง
3. เงินค่าตอบแทนอื่น ๆ
4. ค่าใช้สอย
5. ค่าวัสดุ
6. ค่าครุภัณฑ์
7. ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่น ๆ
8. ค่าสาธารณูปโภค
9. เงินอุดหนุนหน่วยงานอื่น
10. รายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพัน หรือตามที่มีกฎหมายหรือระเบียบของ กระทรวงมหาดไทยกำหนดอีกทั้ง องค์การบริหารส่วนตำบล ยังต้องจ่ายเงินค่าตอบแทน

ให้กับประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกององค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกององค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการคณะผู้บริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินค่าตอบแทนนี้ให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงปัจจุบัน ส่วนที่ 5 กำหนดให้มีการกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้ (ชวลิต สละ, 2556, หน้า 156–157)

1. นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการ โดยมีอำนาจเรียกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกององค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกององค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกององค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานส่วนตำบล และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลมาชี้แจงหรือตรวจสอบ ตลอดจนเรียกรายงานและเอกสารใด ๆ จากองค์การบริหารส่วนตำบลมาตรวจสอบได้
2. เมื่อนายอำเภอเห็นว่านายกององค์การบริหารส่วนตำบลผู้ใดปฏิบัติการณ์ในทางที่อาจเป็นการเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเสียหายแก่ทางราชการ และได้ชี้แจงแนะนำตักเตือนแล้วไม่ปฏิบัติตาม ในกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นเร่งด่วนที่จะรอช้าไม่ได้ให้นายอำเภอมีอำนาจออกคำสั่งระงับการปฏิบัติราชการของนายกององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ตามที่เห็นสมควรได้ แล้วให้รีบรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดภายใน 15 วัน เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยสั่งการตามที่เห็นสมควรโดยเร็ว ทั้งนี้ การกระทำของนายกององค์การบริหารส่วนตำบลที่ฝ่าฝืนคำสั่งของนายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณี มีมิมีผลผูกพันองค์การบริหารส่วนตำบล
3. เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม นายอำเภอสามารถเสนอความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นใหม่ภายใน 45 วัน
4. หากปรากฏว่านายกององค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกององค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือรองประธานสภาองค์การบริหาร

ส่วนตำบลกระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชนหรือละเลย ไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการณ์ไม่ชอบด้วยหน้าที่ให้นายอำเภอดำเนินการสอบสวนโดยเร็ว

ในกรณีที่ผลการสอบสวนปรากฏว่าบุคคลดังกล่าวมีพฤติการณ์เช่นนั้นจริง ให้นายอำเภอเสนอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้บุคคลดังกล่าวพ้นจากตำแหน่ง โดยผู้ว่าราชการจังหวัดอาจดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมด้วยก็ได้ คำสั่งของผู้ว่าราชการ จังหวัดให้ถือเป็นที่สุด

สรุป องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีจำนวนมากที่สุด และมีความใกล้ชิดกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ คุณภาพชีวิตของประชาชน ในท้องถิ่นชนบทมากที่สุด ซึ่งถือได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลของไทยเป็นรากฐานของการเรียนรู้และพัฒนาการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่สำคัญยิ่งและเป็นพลวัตสู่ระบบการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ของประเทศไทยในปัจจุบัน

บริบทองค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร

สภาพทั่วไป

1. ที่ตั้ง

ตำบลพังขว้างเป็นตำบลหนึ่งของอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอเมืองสกลนคร ระยะทางห่างจากตัวเมืองสกลนคร 9 กิโลเมตร มีอาณาเขต ดังนี้

ทิศเหนือ	จรดตำบลฮางโฮง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร
ทิศใต้	จรดตำบลห้วยยาง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร
ทิศตะวันออก	จรดตำบลธาตุนาเวง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัด

สกลนคร

ทิศตะวันตก	จรดตำบลขม้น อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร
------------	--

2. เนื้อที่

ตำบลพังขว้างมีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 49,375 ไร่ หรือประมาณ 79 ตาราง กิโลเมตร

3. ภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศของตำบลพังขว้าง เป็นพื้นที่ราบสูงและที่ราบเชิงเขา มีลำห้วย 11 สาย และมีอ่างเก็บน้ำ 4 อ่าง พื้นที่ส่วนใหญ่เหมาะสำหรับการเกษตร มีสภาพอุดมสมบูรณ์สามารถปลูกพืชผักผลไม้

4. จำนวนหมู่บ้าน 14 หมู่บ้าน

5. ประชากร

มีประชากรทั้งสิ้น 14,876 คน แยกเป็น ชาย 7,315 คน หญิง 7,561 คน

สภาพทางเศรษฐกิจ

1. อาชีพ

- เกษตรกรรม ร้อยละ 70
- รับจ้าง ร้อยละ 15
- ทำไร่ทำสวน ร้อยละ 10
- รับราชการ ร้อยละ 5

3. หน่วยธุรกิจในเขต องค์การบริหารส่วนตำบล

- โรงแรม 7 แห่ง
- ปั้มน้ำมันและก๊าซ 4 แห่ง
- โรงงานอุตสาหกรรม 4 แห่ง
- โรงสี 57 แห่ง

สภาพสังคม

1. การศึกษา

- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 5 แห่ง
- โรงเรียนประถมศึกษา 7 แห่ง
- โรงเรียนมัธยมศึกษา 1 แห่ง
- ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน 5 แห่ง

2. สถาบันและองค์การทางศาสนา

- วัด/สำนักสงฆ์ 15 แห่ง
- โบสถ์ 1 แห่ง

3. การสาธารณสุข

- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 2 แห่ง
- อัตราการมี การใช้ส้วมราดน้ำ ร้อยละ 100

4. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- สถานีตำรวจ /ป้อมยาม 1 แห่ง
- ศูนย์การแพทย์ฉุกเฉิน (ศูนย์กู้ชีพตำบล) 1 แห่ง

ข้อมูลอื่น ๆ

1. เส้นทางคมนาคม

มีการติดต่อกับอำเภอและจังหวัด 2 เส้นทาง เป็นถนนลาดยางทั้งหมด การคมนาคมระหว่างหมู่บ้านกับตำบล มีถนนติดต่อกันทุกหมู่บ้าน มีทั้งถนนลาดยาง ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก และลูกรัง

2. การโทรคมนาคม

- ที่ทำการไปรษณีย์ 1 แห่ง
- สถานีโทรคมนาคมอื่น ๆ 1 แห่ง คือ สถานีวิทยุ FM อ.ส.ม.ท

3. แหล่งน้ำธรรมชาติ

- ลำน้ำ, ลำห้วย 11 แห่ง
- บึง, หนองและอื่น ๆ 15 แห่ง

4. แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- ฝาย/อ่างเก็บน้ำ 4 แห่ง
- บ่อน้ำตื้น 236 แห่ง
- บ่อโยก 439 แห่ง
- ประปาหมู่บ้าน 10 แห่ง

5. พื้นที่ป่าและที่สาธารณะประโยชน์

- ป่าสงวนอุทยานแห่งชาติ 1 แห่ง
- ที่สาธารณประโยชน์ 7 แห่ง

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากร ในเขตตำบลพังขว้าง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
1	บ้านพังขว้างใต้	1,037	1,034	2,071
2	บ้านพังขว้างเหนือ	738	719	1,457
3	บ้านดงชุมข้าว	444	473	917
4	บ้านห้วยทราย	514	539	1,053
5	บ้านหนองยาง	475	512	987
6	บ้านดงยอ	484	472	956
7	บ้านโนนชลประทาน	459	470	929
8	บ้านโนนสวรรค์	437	454	891
9	บ้านหนองปลาตุก	707	752	1,459
10	บ้านดงสมบูรณ์	231	253	484
11	บ้านหนองบัวสามัคคี	479	517	996
12	บ้านพังขว้างกลาง	614	631	1,245
13	บ้านโนนสูง	248	259	507
14	บ้านดงชุมข้าวใต้	448	479	924
รวม		7,315	7,561	14,876

ที่มา : (สำนักทะเบียนอำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร, 2561) ข้อมูล ณ เดือน
กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

มัลลิกา เบ็ญจกุล (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ประสิทธิภาพ การดำเนินงาน ด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด เชียงใหม่ การศึกษาเรื่องประสิทธิผลการดำเนินงานด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ 1) เพื่อศึกษาถึงประสิทธิผลการดำเนินงานด้านการให้บริการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผล การดำเนินงานด้านการให้บริการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเชียงใหม่ และ 3) เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรขององค์การ บริหารส่วนตำบลในพื้นที่ศึกษา จากผู้ที่มีตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ด้านการจัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 จำนวน 60 คน และจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในพื้นที่ศึกษา จำนวน 398 คน

โดยสรุป ผลการศึกษาได้ดังนี้ 1) ประสิทธิภาพของการดำเนินงานและ การปฏิบัติงานด้านการให้บริการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเชียงใหม่ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 อยู่ในระดับ ปานกลาง โดยองค์การบริหารส่วนตำบลได้ปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการโดยจัดให้มีช่องทางในการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร ทั้งสื่อลายลักษณ์อักษร สื่อภาพและเสียง รวมทั้งสื่อบุคคล โดยที่ประชาชน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง ค่อนข้างสูง ส่วนสื่อลายลักษณ์อักษรมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง และสื่อภาพ และเสียงมีความพึงพอใจในระดับค่อนข้างต่ำ อีกทั้งได้ดำเนินการจัดประเภทข้อมูลที่ต้อง เปิดเผยและเผยแพร่ให้แก่ประชาชน โดยมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์แผนพัฒนาท้องถิ่น ประจำปี การประกาศสอบราคา ประกวดราคาทางอินเทอร์เน็ต การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์รายการและผลจัดซื้อจัดจ้างและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เอกสาร งบประมาณประจำปี 2) ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานด้านการให้บริการ

เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ประกอบด้วย ปัจจัยด้านการปฏิบัติงาน รองลงมา คือ ด้านความรู้ความเข้าใจและความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ และด้านงบประมาณและอุปกรณ์ที่ได้รับการจัดสรร ดังนั้นการกำหนดนโยบายของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องมีความชัดเจนสามารถนำมาปฏิบัติงานได้ มีการวางแผนพัฒนาบุคลากรด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นระบบ รวมทั้งต้องมีการจัดสรรงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานอย่างเพียงพอ 3) ปัญหาและอุปสรรคในการให้บริการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ในด้านการปฏิบัติงานแม้ว่าจะมีการจัดช่องทางหรือสื่อที่ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารมากที่สุด คือ เสียงตามสายของหมู่บ้าน แต่ก็พบสภาพปัญหาว่าช่วงเวลาในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาที่ประชาชนส่วนใหญ่สามารถรับฟังได้ ด้านบุคลากรเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการให้บริการข้อมูลข่าวสารมีจำนวนไม่เพียงพอและขาดความรู้เกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์ โดยเฉพาะด้านการใช้อินเทอร์เน็ต ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร นอกจากนี้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการดำเนินงานเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารมีจำนวนน้อย จึงทำให้เกิดปัญหาในการจัดเก็บและจัดประเภทข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนการจัดทำตรรกะนี้ค้นคว้าข้อมูลข่าวสาร อีกทั้งสถานที่จัดเก็บข้อมูลข่าวสารที่ต้องเผยแพร่แก่ประชาชนมีความคับแคบทำให้ไม่สะดวกในการให้บริการแก่ประชาชน

เอมอร บุญโท (2554, บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลพนอม อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม พบว่า โดยรวมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การมีส่วนร่วมในขั้นรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มพัฒนา การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินการ การมีส่วนร่วมในขั้นวางแผนการพัฒนา และการมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผล ตามลำดับ

โดยสรุป ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลพนอม อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม ที่จำแนกตามเพศ โดยรวมมีความแตกต่างกันทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วม ขั้นวางแผนการพัฒนาการมีส่วนร่วม ขั้นริเริ่มพัฒนาการมีส่วนร่วมขั้นติดตามและ ประเมินผลจากการพัฒนามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามหมู่บ้านอาศัยอยู่ พบว่าโดยรวมรายด้านการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติอยู่ที่ระดับ .05

สุนิสา สมศรี (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลโคกพุทรา อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง การศึกษาโดยอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลโคกพุทรา และศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ตลอดจนปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลโคกพุทรา โดยเก็บข้อมูลจากประชาชนในเขตเทศบาลตำบลโคกพุทรา อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง จำนวน 7 หมู่บ้าน โดยใช้ประชากรกลุ่มตัวอย่างหมู่บ้านละ 57 คน รวมทั้งทั้งสิ้น 399 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามซึ่งผู้ศึกษาได้จัดทำขึ้น และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์เพื่อหาค่าสถิติของประเด็นต่าง ๆ

โดยสรุป ผลการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลโคกพุทราอยู่ในระดับน้อย ทางด้านปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าระดับการศึกษา มีผลทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนแตกต่างกัน ส่วนอาชีพและรายได้ นั้น ไม่มีผลทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนแตกต่างกันทางด้านปัจจัยทางภูมิศาสตร์ พบว่า ระยะทางจากหมู่บ้านมาจนถึงที่ทำการของเทศบาลตำบล มีผลทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนแตกต่างกัน

บันเทิง ผลอำพันธ์ (2556) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการที่ดีของท้องถิ่น ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองนารายณ์ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการที่ดีของท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองนารายณ์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับและปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการที่ดีของท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองนารายณ์ อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามตัวแปรพื้นฐาน วิธีการศึกษาจะใช้การวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งและกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ จำนวน 400 คน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้ค่าที (t-test) สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร 2 ตัว สถิติ One – Way ANOVA สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรมากกว่า 2 ตัว และใช้ LSD เพื่อทดสอบว่าตัวแปรใดมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยสรุป ภาพรวมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านประชาชนมีส่วนร่วมด้านนิติธรรมอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านหลักความโปร่งใส

ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ตามลำดับ ส่วนด้านหลักความคุ้มค่าในการเปรียบเทียบดังกล่าวจำแนกตามตัวแปรพื้นฐานก็จะพบว่าตัวแปรที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส และการศึกษา

พระมหาสุนทร ปุณฺณญา (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ซึ่งมีจำนวน 337 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ โดยการทดสอบสมมติฐานการวิจัยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลด้วยไคสแควร์ และวัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัวด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบแกมมาที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

โดยสรุป ผลการศึกษาได้ดังนี้ 1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวม ทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านร่วมปฏิบัติ รองลงมาคือ ด้านติดตามประเมินผล ด้านร่วมรับผลประโยชน์ ด้านร่วมวางแผน ด้านการเข้าร่วมประชุม ตามลำดับ 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านช่วงระยะเวลาที่อยู่อาศัยกับการมีส่วนร่วม อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) องค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี จะต้องมุ่งส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนในการตระหนักถึงสิทธิและบทบาทหน้าที่ของประชาชนในการปกครองตนเอง และมุ่งเน้นให้ประชาชนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง 2) ควรพัฒนาส่งเสริมผู้นำชุมชนเข้ารับการอบรมในการจัดกิจกรรมในท้องถิ่นเพื่อผลักดันให้ประชาชน

เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ 3) ให้การสนับสนุนกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนและดึงให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาของชุมชน 4) องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดระบบติดตามประเมินผลความคุ้มค่าของการสำเร็จอย่างเป็นระบบ โดยกำหนดขั้นตอนที่ชัดเจน และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมการประเมินการดำเนินงาน องค์การบริหารส่วนตำบลอย่างเป็นรูปธรรม ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่

- 1) ควรศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี
- 2) ควรมีการศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลบางขนุน อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี

เสมอ จุ๋นเจริญ (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตเทศบาลจังหวัดชลบุรี การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดชลบุรี และ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในเขตเทศบาล จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราวัดประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยศึกษาตัวแปรอิสระ คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านสิ่งรบกวนทางการเมือง ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง ด้านสังคมและเศรษฐกิจ ด้านความพอใจในนโยบายและการบริหารงาน และตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย ด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านความสนใจในกิจกรรมทางการเมือง ด้านการมีบทบาทเคลื่อนไหวทางการเมือง ด้านการร่วมในกระบวนการทางการเมือง และด้านการมีส่วนร่วมตามบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis)

โดยสรุป ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้อมูลส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.50 มีอายุระหว่าง 54-65 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.50 ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษา

สูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 57.80 ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 45.30 และมีรายได้ต่อเดือนสูงสุดระหว่าง 5,000–10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 37.00

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.51) รองลงมาได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.56) ด้านความพอใจในนโยบายและการบริหารงาน ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.48) ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.48) ด้านสิ่งเร้าทางการเมือง ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.49) และด้านสังคมและเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.57) ตามลำดับ

3. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.41) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมโดยตรงตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และด้านการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากัน ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.57) และ ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.47) ตามลำดับ รองลงมาได้แก่ ด้านการร่วมในกระบวนการทางการเมือง ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.52) ด้านความสนใจในกิจกรรมทางการเมือง ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.55) และด้านการมีบทบาทเคลื่อนไหวทางการเมือง ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.47) ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดชลบุรี พบว่า ปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจทางการเมือง ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านสิ่งเร้าทางการเมือง ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเมือง ด้านสังคมและเศรษฐกิจ และด้านความพอใจในนโยบายและการบริหารงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 โดยปัจจัยด้านความพอใจในนโยบายและการบริหารงานส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดชลบุรีมากที่สุด และปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดชลบุรีน้อยที่สุด

และปัจจัยทั้ง 6 ด้านนี้สามารถอธิบายความเปลี่ยนแปลงของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดชลบุรี ได้ร้อยละ 79.30

วิภา บำรุงสวน (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณภาพการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณภาพการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลตำบลปากน้ำแหลมสิงห์และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณภาพการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยการศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยตัวแปรอิสระที่มี 2 กลุ่ม และใช้สถิติ One-way ANOVA สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ตัวแปรอิสระ 2 กลุ่มขึ้นไป โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

โดยสรุป ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณภาพการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่ประชาชนมีความคิดเห็นว่ามีคุณภาพการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร อยู่ในระดับดีมากที่สุด เป็นอันดับหนึ่ง คือ ด้านสาร รองลงมา คือ ด้านผู้รับสาร ด้านช่องทาง และอันดับสุดท้าย คือ ด้านผู้ส่งสาร ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณภาพการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลตำบลปากน้ำแหลมสิงห์แตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ส่วนประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

กานต์ เสกขุนทด (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดฉะเชิงเทรา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 5) เพื่อศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้วิธีการศึกษาผ่านตัวแปรต้น 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านชุมชน ปัจจัยด้านการสื่อสาร และปัจจัยด้านศักยภาพองค์กร ส่วนตัวแปรตามได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บริบทที่ศึกษา คือ การบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดฉะเชิงเทรา กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม คือ ประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 384 คน และกลุ่มตัวอย่างที่สัมภาษณ์ จำนวน 55 คน เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ

โดยสรุป ผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาพรวมทุกปัจจัยอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ปัจจัยด้านบุคคล รองลงมาได้แก่ ปัจจัยด้านชุมชน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ปัจจัยด้านการสื่อสาร

2. การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือการจัดทำแผนพัฒนา รองลงมา คือ การจัดทำข้อบัญญัติ ส่วนกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือการจัดซื้อจัดจ้าง

3. ปัจจัยด้านบุคคล (X1) ปัจจัยด้านชุมชน (X2) ปัจจัยด้านการสื่อสาร (X3) และปัจจัยด้านศักยภาพองค์กร (X4) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมของ

ประชาชนในการสนับสนุนการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ปัจจัยด้านการสื่อสาร (X3) และปัจจัยด้านศักยภาพองค์การ (X4)

สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้ร้อยละ 52.40 สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบ คือ $y' = .698 + .472X3 + .267X4$ และเขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนมาตรฐาน คือ $z' = .489X3 + .272X4$

5. การสัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณว่า ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านชุมชน ปัจจัยศักยภาพองค์การ และปัจจัยด้านการสื่อสาร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดฉะเชิงเทรา

เบญญาภา ตันกันยา (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ทศนคติของประชาชนต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลนครลำปาง อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครลำปาง อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากวิทยุชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ประชาชนมีทัศนคติเชิงบวกโดยรวมต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลนครลำปาง อำเภอเมืองลำปาง อยู่ในระดับมาก ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของเทศบาลนครลำปาง อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง เรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย ตามลำดับ ได้แก่ เทศบาลนครลำปางควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้บ่อยหรือถี่ขึ้น เทศบาลนครลำปางควรเพิ่มงบประมาณในการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น และเทศบาลนครลำปางควรปรับเปลี่ยนรูปแบบและการนำเสนอให้น่าสนใจมากขึ้น

รัฐ กันภัย (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดภาคตะวันตก ตอนล่าง การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการรับรู้ข่าวสาร การมีส่วนร่วมของประชาชนและการพัฒนาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสาร และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการรับรู้ข่าวสารกับการพัฒนาท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตจังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง และ 3) ศึกษาปัจจัยการรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้วิธีการเลือกแบบโควตา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง จำนวน 399 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย

โดยสรุป ผลการวิจัยพบว่า 1) ประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการรับรู้ข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนามากที่สุด และมีการพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มากที่สุด 2) ค่าความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสาร และการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการพัฒนาท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสัมพันธ์ทางบวกทุกตัวและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับการพัฒนาท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล มากที่สุดคือ สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา และตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับการพัฒนาท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล น้อยที่สุดคือการรับรู้ข่าวสารจากอินเทอร์เน็ต 3) การรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมของประชาชนส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล เขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าอำนาจการพยากรณ์ ร้อยละ 54.9 ข้อค้นพบจากการวิจัยเชิงคุณภาพ จะเห็นได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่ ได้รับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อกระจายข่าวและเสียงตามสายของหมู่บ้าน

รังสิต ไยยุง (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ที่จะประเมินประสิทธิผลการบริหารความโปร่งใสขององค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) จำนวน 24 คน การสัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นการสนทนา ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้มีลักษณะเป็นคำตอบในเชิงปทัสฐาน ทำให้ไม่สามารถสรุปเป็นอย่างอื่นได้ นอกจากนี้ อบจ. ปทุมธานี มีประสิทธิผลการบริหารความโปร่งใสสูง ทั้งนี้เพราะ อบจ. ปทุมธานี ได้ดำเนินการ โดยยึดถือตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 เป็นแนวทางในการบริหารจัดการ ผู้วิจัยได้อภิปรายและชี้ให้เห็นถึง

จุดอ่อนของการวิจัยประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานราชการ ดังที่เกิดขึ้นในครั้งนี้อะและ
อภิปรายถึงประเด็นที่ต้องระมัดระวังในการออกแบบงานวิจัยในลักษณะนี้

ลัดดาวรรณ นนปะติ (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การ
บริหารส่วนตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์
1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 2) เพื่อ
ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่น จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
ปัจจัยทางด้านการรับรู้ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นกับระดับการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และ
ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 375 ราย
ที่มีภูมิลำเนาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดละมุด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม
แล้วทำการวิเคราะห์ผลโดยค่าสถิติ

โดยสรุป ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่นตามปัจจัยคุณลักษณะ พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ อาชีพ
ระยะเวลาที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่ รายได้มีผลกระทบต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในระดับที่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านการศึกษาไม่มีผลกระทบต่อระดับ
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และการรับรู้ข้อมูลในการ
จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่น ทั้งนี้กำหนดความเชื่อมั่นไว้ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

วสันต์ จันทจร (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองจิก อำเภอบรบือ จังหวัด
มหาสารคาม การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองจิก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ และเพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะ
ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองจิก
อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 384 คน ได้แก่
ประชาชนทั่วไปอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

หนองจิก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

โดยสรุป การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหาร ส่วนตำบลหนองจิก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา และด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ

เฉลิมพล ประเทียบอินทร์ (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การดำเนินงาน ด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของราชการตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ของสถานีตำรวจภูธรสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดชุมพร การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงาน แนวทางการพัฒนา การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและกำหนด ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ตามพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ของสถานีตำรวจภูธร สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดชุมพร เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากประชาชนซึ่งมาติดต่อ ราชการที่สถานีตำรวจภูธรจำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ระดับความเชื่อมั่น 0.98 ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบบังเอิญ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน และเก็บรวบรวมข้อมูล เชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการเลือกแบบ เจาะจง ผู้กำกับการสถานี ตำรวจภูธรขนาดใหญ่ จำนวน 8 คน แล้วทำการวิเคราะห์เนื้อหา

โดยสรุป ผลการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินงานด้านการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ของสถานีตำรวจภูธร สังกัดตำรวจภูธร จังหวัดชุมพร 4 ประเด็น ได้แก่ สถิติในการรับรู้ โอกาสในการรับรู้ ช่องทางในการรับรู้ และสมรรถนะของหน่วยงานที่ให้บริการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอยู่ใน ระดับปานกลาง สำหรับแนวทางการพัฒนาการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารตามพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ของสถานีตำรวจภูธรสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดชุมพร ได้แก่ 1) สถิติ ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร บุคลากรทุกระดับของสถานีตำรวจภูธรสังกัด ตำรวจภูธรจังหวัดชุมพร ต้องสร้างความตระหนักและให้ความสำคัญถึงสถิติในการรับรู้ ข้อมูลข่าวสารราชการของประชาชนตามกฎหมาย โดยกำหนดมาตรการให้ประชาชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารราชการทุกกระบวนการ 2) โอกาส ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยการเปิดโอกาสให้ตัวแทนภาคประชาชนหรือกลุ่มประชาชน

เข้าร่วมประชุมประจำเดือนของสถานีดำรวจภูธร 3) ช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
ราชการ ควรกำหนดนโยบายการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเชิงรุกโดยการออกไปพบปะ
กับประชาชนทุกครัวเรือน 4) สมรรถนะของหน่วยงานที่ให้บริการ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร
โดยการพัฒนาคักยภาพ คุณภาพ และปัจจัยที่มีต่อประสิทธิภาพ มี 3 ปัจจัย ได้แก่
ด้านการปฏิบัติงาน ด้านเจ้าหน้าที่ และด้านงบประมาณและอุปกรณ์ดำเนินงาน

สมจินตนา คุ่มภัย (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อ
การมีส่วนร่วมของชาวมุสลิมในองค์การบริหารส่วนตำบลต้นแบบที่บูรณาการแผนชุมชน
สู่แผนพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดนครศรีธรรมราช การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษา
ความคิดเห็นของชาวมุสลิมต่อกิจกรรมสร้างการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบล
ต้นแบบที่บูรณาการแผนชุมชนสู่แผนพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) ศึกษา
การมีส่วนร่วมของชาวมุสลิมใน อบต. ต้นแบบที่บูรณาการแผนชุมชนสู่แผนพัฒนาท้องถิ่น
และ 3) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชาวมุสลิมใน อบต. ต้นแบบ ซึ่งประกอบด้วย
ปัจจัยส่วนบุคคลของชาวมุสลิม และกิจกรรมสร้างการมีส่วนร่วมของ อบต. ต้นแบบ ประชากร
ที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ชาวมุสลิมในองค์การบริหารส่วนตำบลต้นแบบที่มีการบูรณาการ
แผนชุมชนสู่แผนพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราชจำนวน 21 อบต. โดยรวบรวมข้อมูล
จำนวนทั้งสิ้น 600 ตัวอย่าง ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 512 ตัวอย่าง คิดเป็น
ร้อยละ 85.33 และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน
มาตรฐาน การวิเคราะห์การถดถอยพหุแบบปกติ (Multiple Regression Analysis)

โดยสรุป ผลการวิจัยพบว่า ชาวมุสลิมเห็นว่า อบต. สร้างการมีส่วนร่วมแก่
ชาวมุสลิม ระดับปานกลาง โดยชาวมุสลิมมีส่วนร่วมประชุมหมู่บ้านมากที่สุด ส่วนปัจจัย
ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชาวมุสลิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig < 0.05) ได้แก่ อาชีพ
รายได้ของชาวมุสลิม อบต. ใช้กลยุทธ์จัดกิจกรรมหรือโครงการอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ
และ อบต. สื่อสารให้ข้อมูลข่าวสารแก่ชาวมุสลิมอย่างชัดเจน ซึ่งมีผลทางบวกแก่การมี
ส่วนร่วมของชาวมุสลิม แต่การให้อิสระแก่ชาวมุสลิมดำเนินกิจกรรมหรือโครงการตัวเอง
กลับมีผลให้ชาวมุสลิมมีส่วนร่วมลดลง

งานวิจัยต่างประเทศ

ศรันถ์ ยี่หลั่นสุวรรณ (2558, Abstract) ได้ทำการศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และแนวโน้มพฤติกรรมที่มีต่อโครงการส่งเสริมสังคมของผู้นำเยาวชน ประเทศอาเซียนและญี่ปุ่น ผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก (Facebook) การวิจัยนี้มุ่งศึกษาการเปิดรับ ข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และแนวโน้มพฤติกรรมที่มีต่อโครงการส่งเสริมสังคมของผู้นำ เยาวชนประเทศอาเซียนและญี่ปุ่น ผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก (Facebook) ตลอดจนความสัมพันธ์ ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และแนวโน้มพฤติกรรม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research Method) โดยใช้ แบบสอบถามออนไลน์ (Online Questionnaire) โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้นำเยาวชน ทั้ง 11 ประเทศโดยยึดกลุ่มผู้นำเยาวชนที่ผ่านโครงการเรือเยาวชนเอเชียอาคเนย์ที่มีอายุ 18-35 ปี จำนวนประเทศละ 30 คน รวมทั้งหมด 330 คน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนสถิติที่ใช้ในการทดสอบ คือ Independent t-test, One-Way Analysis of Variance ANOVA และวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment Correlation Coefficient)

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยพบว่า ประเทศที่แตกต่างกัน มีการ เปิดรับข่าวสารในโครงการส่งเสริมสังคม ของผู้นำเยาวชนประเทศอาเซียนและญี่ปุ่น ผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก (Facebook) แตกต่างกัน โดยเฉพาะเยาวชนประเทศฟิลิปปินส์ และ ลาวมีพฤติกรรมเปิดรับข่าวสารมากกว่าประเทศอื่นๆ ทั้งยังพบว่า ความรู้มีความสัมพันธ์ กับทักษะที่มีต่อโครงการส่งเสริมสังคม ของผู้นำเยาวชนประเทศอาเซียนและญี่ปุ่น ผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก (Facebook) ($R = .367 P < 0.01$) มีความสัมพันธ์ปานกลาง และ พบว่า ทักษะมีความสัมพันธ์กับแนวโน้มพฤติกรรมที่มีต่อโครงการส่งเสริมสังคม ของผู้นำ เยาวชนประเทศอาเซียนและญี่ปุ่น ผ่านช่องทางเฟซบุ๊ก (Facebook) ($R = .627 P < 0.01$) มีความสัมพันธ์เป็นเชิงบวก

Xu (2002 อ้างถึงใน สุระชัย ชอบชื่น, 2551, หน้า 58) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนผู้อาศัยในชุมชนและองค์กรของประเทศจีน : กรณีศึกษา เกี่ยวกับผลกระทบและผลลัพธ์การจัดบริการชุมชนในเขตเทศบาลเมืองของประเทศจีน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างการจัดบริการชุมชน การมีส่วนร่วมของ ประชาชนผู้อาศัยในชุมชนองค์กรในชุมชนในการพัฒนาชุมชน โดยสำรวจข้อมูลเฉพาะพื้นที่ ในเขตเทศบาลเมืองของประเทศจีน ในขณะที่มีการบริการด้านสวัสดิการของชุมชนโดยยึด

รูปแบบและการดำเนินการดังนี้ ใช้กระบวนการควบคุมตลาด พัฒนาระบบเศรษฐกิจท้องถิ่น ส่งเสริมประชาธิปไตยท้องถิ่น การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่เมืองปักกิ่ง ประเทศจีน พบว่า การจัดการบริการประสบความสำเร็จในด้านการสนับสนุนด้านการเงินเพิ่มขึ้นแก่ชุมชน ปลุกฝังให้ประชาชนที่อาศัยในชุมชนมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนมากขึ้นและ ช่วยพัฒนากระบวนการสื่อสารภายในชุมชนได้ดียิ่งขึ้น การบริการที่จัดขึ้นในชุมชนช่วยสร้าง กลุ่มขององค์กรให้มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้นเพื่อเป็นตัวแทนของประชาชนที่อาศัยในชุมชน และมีหลักฐานระบุชัดเจนว่าหลังจากมีการจัดบริการขึ้นในชุมชนก็มิผลในการเพิ่มระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้อาศัยในชุมชนเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน แม้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนจะไม่สามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจสั่งการให้อยู่ในระดับสูงก็ตาม

Amaratunga (2003 อ้างถึงใน สุระชัย ชอบชื่น, 2551, หน้า 58-59)

ศึกษาวิจัยระดับการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ศึกษาการพัฒนาชุมชนในระดับหมู่บ้านประเทศศรีลังกา ศึกษากรณีชุมชน Savodaya way โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความก้าวหน้าของกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนากำลังเปลี่ยนแปลงจาก แนวความคิดเห็นในเชิงเศรษฐศาสตร์อย่างเดียวไปสู่การระดมความร่วมมือและกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้นและ พบว่า ประชากรในโลกส่วนใหญ่มักมีถิ่นที่อยู่อาศัยในแถบชนบทอีกด้วย ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงร่วมกันศึกษาการใช้รูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นวงจรที่มีประสิทธิภาพเพื่อทำให้เกิดโครงการด้านการพัฒนาชุมชนได้อย่างไร จากการวิเคราะห์ผลเชิงเส้นในแนวนาน พบว่า กระบวนการที่เกี่ยวกับลัทธิ ความเชื่อ ความสัมพันธ์ในสังคม ปัจจัยด้านการเมือง ด้านวัฒนธรรมและเชิงจิตวิทยา เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการประสบความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ การวิจัยครั้งนี้ได้แสดงถึงการประยุกต์ใช้กระบวนการเกี่ยวกับความเชื่อลัทธิทางศาสนาและ วัฒนธรรมเชื่อมโยงไว้กับชุมชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และเป็นโครงสร้างที่เข้มแข็งมีผลให้เกิด กระบวนการมีส่วนร่วมจากประชาชนในชุมชน ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่ากระบวนการพัฒนาชุมชนจะไม่เกิดขึ้น อย่างมีประสิทธิภาพถ้าขาดการพิจารณาถึงปัจจัยความเชื่อด้านลัทธิ ศาสนาและวัฒนธรรม ดังเช่นมีการตั้งกลุ่ม LankaJathika Sarvodaya Shramadana Sangamaya (Sarvodaya) ซึ่งเป็นองค์กรเอกชนที่ใหญ่ที่สุดในศรีลังกา ทำหน้าที่เป็นผู้นำ ในการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ นับตั้งแต่มีการริเริ่มในปี ค.ศ. 1995 เป็นต้นมา หลังจาก

การติดตามผล พบว่า มีจุดเชื่อมโยงในระดับสูงระหว่างปัจจัยด้านลัทธิทางศาสนาวัฒนธรรม และกระบวนการ พัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมตลอดช่วงที่มีการดำเนินงานของกลุ่มดังกล่าว และยังใช้แนวคิด Sangamay (โครงการเพื่อการแลกเปลี่ยนฝีมือแรงงาน) และรูปแบบ การจัดตั้งกลุ่ม Sarvodaya เป็นกรอบสำหรับการวิจัยในอนาคตต่อไป

Harrington (2008, abstract) ได้ศึกษาการบริหารการมีส่วนร่วมในองค์กร ก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ผลการศึกษาพบว่าสิ่งที่สำคัญที่สุดในการกระตุ้นให้ เกิดกระบวนการปรับปรุงองค์กร เมื่อองค์กรประสบปัญหา คือ การบริหารจัดการที่มิให้เกิด การมีส่วนร่วมอย่างทั่วทั้งองค์กร ก่อนที่จะจัดการไม่ได้ และกลายเป็นปัญหาที่เรื้อรังเกิดขึ้น ในกระบวนการต่าง ๆ โดยมีปัจจัยที่สำคัญคือผู้บริหารต้องทุ่มเททั้งร่างกายแรงใจ ให้เป็น ตัวอย่างแก่พนักงาน อีกทั้งต้องสร้างแรงบันดาลใจให้กับพนักงานทุกระดับเพื่อกระตุ้นให้ เกิดการมีส่วนร่วมในกระบวนการปรับปรุงองค์กรเพื่อแก้ปัญหาทุกปัญหาที่เกิดขึ้น ในทุกกระบวนการ ซึ่งการจัดการแบบนี้ในทุกระดับก่อให้เกิดการยอมรับในความรับผิดชอบ และความโปร่งใสในผลผลิตต่าง ๆ และเมื่อผู้บริหารแต่ละคนดำเนินการแบบเดียวกัน จะทำให้พนักงานเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการปรับปรุงองค์กรโดยไม่เกิดการต่อต้าน ก่อให้เกิดผลงานที่มีประสิทธิภาพในที่สุด

สรุป จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วม ของประชาชน คือ การที่ประชาชนในเขตตำบลพังขว้าง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง เพื่อตอบสนอง ความต้องการและแก้ไขปัญหาภายในตำบล ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ประกอบไปด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3) การมีส่วนร่วม ในการรับผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งการมีส่วนร่วมของ ประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงสนใจ ที่จะศึกษาว่าประชาชนในเขตตำบลพังขว้าง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัด สกลนคร มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้างมากน้อย เพียงใด และเพื่อศึกษาอิทธิพลของการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร เพื่อนำไปสู่แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลพังขว้าง ให้เกิดประสิทธิภาพที่สูงขึ้นต่อไป